

תפסיר רס"ג

גגז למנחת שבת ושני וחמישי

פינחס

וַיִּדְבֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
 לֵאמֹר: וּמְלִיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר:
 פִּינְחָס בֶּן-אֶלְעָזָר בֶּן-
 אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת-
 חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
 בְּקִנְאוֹ אֶת-קִנְאָתִי בְּתוֹכֶם
 וְלֹא-כִלִּיתִי אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: פִּינְחָס בֶּר
 אֶלְעָזָר בֶּר אֶהֱרֹן כָּהֵנָּה. אֶתִּיב יְת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּדַקְנֵי יְת
 קִנְאָתִי בִּינְיָהוֹן. וְלֹא שִׁיעִיתִי יְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: יב לִבְנֵי
 אָמַר הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת-בְּרִיתִי שְׁלוֹם: בְּכִין אִימַר. הָאֲנָּה
 גִּזֹּר לִיָּהּ. יְת קִימִי שְׁלוֹם: יג וְהִיתָה לוֹ וְלִזְרַעוֹ אַחֲרָיו
 בְּרִית כְּהֵנָּה עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנְּאָ לַאלֹהִי
 וַיִּכְפֹּר עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וּתְהִי לִיָּהּ וְלִבְנוֹהֵי בְּתָרוּהֵי.

— רס"ג —

טובה, אף פאן פֶּרֶשׁ לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁלוֹמוֹתָיו: יג וְהִיתָה לוֹ. בְּרִיתִי זֹאת: בְּרִית
 כְּהֵנָּה עוֹלָם. שְׁאֵף עַל פִּי שְׁכָר נִתְּנָה
 כְּהֵנָּה לְזַרְעוֹ שְׁלֹאֲהֶרֶן, לֹא נִתְּנָה אֶלָּא לְאֶהֱרֹן
 וְלִבְנָיו, שְׁנַמְשָׁחוּ עִמּוֹ וְלִתּוֹלְדוֹתֵיהֶם שְׁיֹלְדוֹ
 אַחַר הַמִּשְׁחָתָן, אֲבָל פִּנְחָס שְׁגִלְד קוֹדֵם לִבְנֵי
 וְלֹא נִמְשָׁח, לֹא בָּא לְכָלֵּל כְּהֵנָּה עַד פֶּאֶן. וְכֵן
 שְׁנִינּוּ בְּזִבְחִים (קא, ג) לֹא נִתְּפָהֵן פִּנְחָס עַד
 שְׁהִרְגוּ לְזִמְרִי: לַאלֹהִי. בְּשִׁבִיל אֱלֹהִיו, כְּמוֹ
 (צמד' יב) הַמִּקְנָא אֶתְהָ לִּי, (זכר' ח) קִנְאָתִי

יא פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן. לְפִי
 שְׁהִיו הַשְּׂבָטִים מְבֹזִים אוֹתוֹ, הִרְאִיתֶם בֶּן
 פּוֹטִי זֶה שְׁפָטָם אָבִי אֲמוֹ עֲגָלִים לְעִבּוּדָה זָרָה
 וְהִרְג נְשִׂיא שְׂבָט מִיִּשְׂרָאֵל, לְפִיכֹף בָּא הַכְּתוּב
 וַיַּחֲסוּ אַחַר אֶהֱרֹן: בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי.
 בְּנִקְמוֹ אֶת נִקְמוֹתִי, בְּקִצְפוֹ אֶת הַקִּצְפֵּי שְׁהִיָּה
 לִי לְקִצְפוֹ. כָּל לְשׁוֹן קִנְאָה הוּא הַמִּתְחַרָּה
 לְנִקּוּם נִקְמוֹת דְּבָר, אֲכַפְרִימִי"ט זַלְעִי": יב אֶת
 בְּרִיתִי שְׁלוֹם. שְׁתֵּהָא לוֹ לְבְרִית שְׁלוֹם.
 כְּאֵדָם הַמְּחֻזָּק טוֹבָה וְחַנוּת לְמִי שְׁעֵשָׂה עִמּוֹ

זֶלְקֵן הַדְּקָדוֹק: יא וְלֹא כִלִּיתִי. הַלְמ"ד בַּחִירָק (מִהַר"ם):

קִים פְּהוֹנֹת עֲלֵם. חֲלָף. דִּקְנֵי קָדֶם
 אֶלְהִיָּהּ. וּכְפָר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל
 הַמָּכָה אֲשֶׁר הִכָּה אֶת־
 הַמְּדִינִית זְמָרִי בֶן־סְלוּא
 נָשִׂיא בֵּית־אָב לִשְׁמֹעַנִי:
 וְשׁוֹם גּוֹבְרָא בַּר יִשְׂרָאֵל קִטִּילָא.
 דְּאֵת קִטִּיל עִם מְדִינִיתָא. זְמָרִי בַר
 סְלוּא. רַב בֵּית בָּא לְבֵית שְׁמֹעוֹן:
 וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמָּכָה

תפסיד רס"ג
 גאר לרבה. וכפר ען בני
 אסראיל: יד) וכאן אסם אלרגל
 אלאסראילי אלמקתול. אלדי
 קתל מע אלמדיאנייה. זמרי
 אבן סלוא. שריף בית אביה
 אלשמעוני: טו) ואסם אל-
 אמראה אלמקתולה. אל-
 מדיאנייה כזבי אבנה צור. והו
 רייס אהל בית אמתה במדין:
 טז) תים פלם אללה מוסי
 תפלימא: יז) תאצר אל-
 מדיאניין. חתי תקתלהם:

הַמְּדִינִית כְּזָבִי בֶת־צֹר רֵאשׁ אֲמוֹת בֵּית־אָב
 בְּמִדְיָן הוּא: וְשׁוֹם אֶתְתָּא דְּאֵת קִטִּילֵת. מְדִינִיתָא כְּזָבִי בֶת צֹר.
 רִישׁ אוּמִי. בֵּית אָבָא. בְּמִדְיָן הוּא: פ טז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
 מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמְלִיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר: דז צֹרֹר אֶת־
 הַמְּדִינִים וְהַפִּיתֶם אוֹתָם: אַעִיק לְמְדִינָאֵי. וְתִקְטִיל יְתֵהוּן:

— רס"י —

לציון, בשביל ציון: יד וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל וּגִי.
 במקום שייחס את הצדיק לשבח יחס את
 הרשע לגנאי: נְשִׂיא בֵּית אָב לִשְׁמֹעַנִי.
 לאחד מחמשת בתי אבות שהיו לשבט
 שמעון. דבר אחר להודיע שבו שָׁבְחוּ שְׁלֹפְנָחַס.
 שאף על פי שזה היה נשיא, לא מנע את
 עצמו מלקנא לחלול השם, לָכֵף הוֹדִיעָךְ
 הכתוב מי הוא המכה: טו וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמָּכָה
 וּגִי. להודיעך שנאתם של מדינים שהפקירו

זולק הדקדוק: ד נְשִׂיא בֵּית־אָב. ס"א נשיא בטפחא בית אב במארכה (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

יח) לאנחם אעדא לכם. באג'תיאלהם. אלדיי אג'תאלוכם בסבב פעור. ובסבב כזבי אבנה' שריף מדין אכ'תהם. אלמקתולה פי יום אלובא בסבב פעור: כו א) ולמא כאן בעד אלובא. קאל אללה למוסי. ואלעזר. אבן הרון אלמאמם קאילא: ב) ארפעא גמלה' גמאעה' בני אסראיל. מן אבן עשרין סנה. פצאעדא לביות אבאיהם. כל מן יכ'רג פי גיושהם:

**כִּי־צֹרְרִים הֵם לָכֶם
בְּנִכְלִיהֶם אֲשֶׁר־נָפְלוּ לָכֶם
עַל־דְּבַר פְּעוֹר וְעַל־דְּבַר
כְּזָבִי בַת־נְשִׂיא מְדִיָן אַחֲתֶם
הַמִּכָּה בְיוֹם־הַמִּגֵּפָה עַל־**

**דְּבַר פְּעוֹר: אַרְי מְעִיקִין אַנּוּן לְכוּן.
בְּנִכְלִיהוּן. דְּנִפְלוּ לְכוּן עַל עֵיסַק פְּעוֹר.
וְעַל עֵיסַק. כְּזָבִי בַת רַבָּא דְּמְדִיָן אַחֲתֵהוּן.
דְּאֵתְקִטִּילַת בְּיוֹמָא דְּמוֹתָנָא עַל עֵיסַק
פְּעוֹר: כּו א וַיְהִי אַחֲרַי הַמִּגֵּפָה
פ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה**

**וְאֵל אֶלְעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן לֵאמֹר: וַהֲוֶה בְּתֵר
מוֹתָנָא. וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה. וְלֶאֱלֶעָזָר. בַּר אֶהֱרֹן כְּהֵנָּא לְמִימַר: ב שְׂאוּ
אֶת־רֹאשׁ | כָּל־עַדַּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִבֶּן עֶשְׂרִים
שָׁנָה וּמַעְלָה לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־יָצֵא עֲבָא
בְּיִשְׂרָאֵל: קבילו. ית חושפן כל כנשתא דבני ישראל. מבר
עשרין שנין. ולעילא לבית אבהתהון. כל נפיק חילא בישראל:**

— רס"י —

שנכנסו זאבים לתוך עדרו וקרנו בקו והוא מונה אותן לידע מנזן הנותרות. דבר אחר כשיצאו ממצרים ונמסרו למשה, נמסר לו במנזן, עכשו שקרב למות ולהחזיר צאנו מחזירים במנזן: 3 לבית אבתם. על שבט האב יתיחסו, ולא אחר האם:

יח כי צוררים הם לכם וגוי על דבר פעור. שהפקירו בנותיהם לזנות, כדי להטעותכם אחר פעור. ואת מואב לא צוה להשמיד, מפני רות שהיתה עתידה לצאת מהם, כדאמרינן בבבא קמא (לח, ט): כו 6 ויהי אחרי המגפה וגוי. משל לרועה

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן אֵתְכֶם בְּעֶרְבַת מוֹאָב עַל-יַרְדֵּן יְרַחוּ לְאמֹר: וּמְלִיל מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר בְּהֵנָּה. אָמְרוּ לְמַמְנֵי יְתֵהוֹן בְּמִישְׁרָיָא דְמוֹאָב, עַל יַרְדְּנָא דִירִיחוּ לְמִימְרָ: ד מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיְצֵאִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

תפסיד רס"ג

(ג) פֶּאֶמֶר מוֹסִי. וְאַלְעָזָר אֱלֹאֲמָאם בְּאַחְצַאִיקָם פִּי בִידָאֵת מוֹאָב. עַלִי אֶרְדֵּן יְרִיחָא: (ד) מִן אַבְן עֶשְׂרִין סָנָה פְּצִאֲעֵדָא. כְּמָא כָּאן אָמַר אֱלֹהֵי מוֹסִי וּבְנֵי אִסְרָאֵיל. אֶלְכִיאֶרְגִין מִן בְּלַד מִצְרַיִם: (ה) וְכָאן בְּנֵי רֵאוּבֵן בְּכַר אִסְרָאֵיל. עֶשְׂרִיִּה אֶלְחֲנוּכִיין. וְעֶשְׂרִיִּה אֶלְפְּלוּאִיין: (ו) וְעֶשְׂרִיִּה אֶלְחֲצֵרוּנִיין. וְעֶשְׂרִיִּה אֶלְפְּרַמִּיין:

מִבְּר. עֶשְׂרִין שָׁנִין וְלַעִילָא. כְּמָא דְפִקִּיד יִי יְת מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. דְנִפְקוּ מֵאֶרְעָא דְמִצְרַיִם: (שני) ד רֵאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל בְּנֵי רֵאוּבֵן חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי לְפִלֹא מִשְׁפַּחַת הַפְּלֹאִי: רֵאוּבֵן בּוּכְרִיָּה דִישְׂרָאֵל. בְּנֵי רֵאוּבֵן. חֲנוּךְ זַרְעִית חֲנוּךְ. לְפִלֹא. זַרְעִית פְּלוּא: ד לְחֲצֵרוֹן מִשְׁפַּחַת הַחֲצֵרוֹנִי לְכַרְמֵי מִשְׁפַּחַת הַכַּרְמִי: לְחֲצֵרוֹן. זַרְעִית חֲצֵרוֹן. לְכַרְמֵי.

— כ"י —

בְּאֲמוּתֵיהֶם, אִם בְּגוֹפֶם הָיוּ מוֹשְׁלִים קַל וְחוֹמֵר בְּנִשְׁוֹתֵיהֶם, לְפִיכֶךְ הִטִּיל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם, ה"א מִצַּד זֶה וּי"ד מִצַּד זֶה, לֹאמֵר, מֵעֵיד אָנִי עֲלֵיהֶם שְׁהֶם בְּנֵי אֲבוֹתֵיהֶם. וְזֶה הוּא שְׁמִפּוֹרֵשׁ עַל יְדֵי דָוִד (תְּכִלִּים קכג, ז) שְׁבִטֵי יְהוָה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל. הַשֵּׁם הַזֶּה מֵעֵיד עֲלֵיהֶם לְשִׁבְטֵיהֶם, לְפִיכֶךְ בְּכֹלם כְּתִיב הַחֲנֹכִי הַפְּלֹאִי, אֲבָל בְּיַמְנָה לֹא הִצְרִיף לֹאמֵר מִשְׁפַּחַת הַיַּמְנֵי, לְפִי שְׁהֵם קְבוּעַ בּו יו"ד בְּרֵאשׁ וְה"א בְּסוֹף:

ג וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן אֵתְכֶם. דְּבָרוּ עִמָּם עַל זֹאת שְׁצוּהָ הַמְּקוֹם לְמִנּוּחָם: לְאמֹר. אָמְרוּ לָהֶם צְרִיכִים אַתֶּם לְהַמְנוּת: ד מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה וְגו'. שְׁיִהָא מְנַיִם מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, שְׁנֵאמֵר (שְׁמוֹת ל, יג) כָּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים וְגו': כ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי. לְפִי שְׁהָיוּ הָאֲמוּת מְבוּזִין אוֹתָם וְאוֹמְרִים מַה אֵלוֹ מְתַנַּחְסִין עַל שְׁבִטֵיהֶם, סְבוּרִין הֵם שְׁלֹא שְׁלֹטוֹ הַמִּצְרַיִים

תפסיר רס"ג

זרעית פרמי: אלה משפחת
 הראובני ויהיו פקדיהם
 שלשה וארבעים אלף
 ושבע מאות ושלשים: אלין
 זרעית ראובן. והיו מניניהון. ארבעין
 ותלתא אלפין. ושבע מאה ותלתין:
 ובני פלוא אליאב: ובני
 פלוא אליאב: ובני אליאב
 נמואל ודתן ואבירם הוא
 דתן ואבירם (כ' קרואי) קריאי

ז) פכאן ערד עשאיר ראובן.
 תלאתיה וארבעין אלפא.
 וסבע מאה ותלתין: ח) ובני
 פלוא אליאב: ט) ובני אליאב
 נמואל ודתן ואבירם. הו דתן
 ואבירם דעאה אלגמאעה.
 אלד' תלפפו. עלי מוסי' והרון
 פי גמאעה קרח. וכאן דאלד
 בין ידי אללה: י) פפתחת
 אלארץ פאהא. פאבתלעתהם
 מע קרח פי וקת מות
 אלגמאעה. ואכל אלנאר.
 אלמאיתין ואלכ'מסין אלרגל.
 פצארו עלמא: יא) ובני קרח

העדה אשר ה'צו על-משה ועל-אהרן
 בעדת-קרח בהצתם על-יהוה: ובני אליאב. נמואל
 ודתן ואבירם. הוא דתן ואבירם מערעי פנשתא. דאתפנישו. על משה
 ועל אהרן בכנשתא דקרח. באתפנושיהון על יי: וותפתח
 הארץ את-פיה ותבלע אתם ואת-קרח במות
 העדה באכל האש את חמשים ומאתים איש
 ויהיו לגנס: ופתחת ארעא ית פומה. ובלעת יתהון. וית קרח
 במותא דכנשתא. פד אכלת אישתא. ית מאתן וחמשיין גוברא. והו
 לאת: ובני-קרח לא-מתו: ובני קרח לא מיתו: ס

— כ"י —

ט אשר ה'צו. את ישראל על משה: לגנס. לאות ולזכרון (במדבר י, ט) למען אשר
 בהצתם. את העם על ה': ה'צו. השיאו את לא יקרב איש זר. לחלוק עוד על הכהנה:
 ישראל לריב על משה. לשון הפעיל: ויהיו יא ובני קרח לא מתו. הם היו בעצה

תפסיד רס"ג

כ'סף בהם ולם ימותו:
 (יב) בני שמעון לעשאי־רהם.
 עשירה' אלנמואליון. ועשירה'
 אלימינין. ועשירה' אליכינין:
 (ג) ועשירה' אלזרחין.
 ועשירה' אלשאוליון: (יד) פכאן
 עדה עשאי־ר שמעון. אתנין
 ועשרין אלפא ומאתין: (טו) בני
 גד לעשאי־רהם. עשירה'
 אלצפונין. ועשירה'
 אלחגיין. ועשירה' אלשונין:

**בְּנֵי שִׁמְעוֹן לְמִשְׁפַּחַת־
 לְנִמּוּאֵל מִשְׁפַּחַת הַנְּמוּאֵלִי
 לְיִמִּין מִשְׁפַּחַת הַיְמִינִי
 לְיִזְכִּין מִשְׁפַּחַת הַיְכִינִי: בְּנֵי
 שִׁמְעוֹן לְזִרְעֵיתָהוֹן. לְנִמּוּאֵל. זִרְעִית
 נִמּוּאֵל. לְיִמִּין. זִרְעִית יָמִין. לְיִזְכִּין. זִרְעִית
 יִכִּין: **לְזֶרַח מִשְׁפַּחַת הַזְּרַחִי
 לְשֹׁאֵל מִשְׁפַּחַת הַשְּׁאוּלִי:
 לְזֶרַח. זִרְעִית זֶרַח. לְשֹׁאֵל. זִרְעִית שְׁאוּל:****

**אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַשְּׁמֵעֹנִי שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אָלֶּף
 וּמֵאָתָּיִם: אֵלֶּיךָ זִרְעֵית שִׁמְעוֹן. עֶשְׂרִין וּתְרִין אֲלָפִין וּמֵאָתָּן: ס
 בְּנֵי גָד לְמִשְׁפַּחַת־
 לְחֲגִי מִשְׁפַּחַת הַחֲגִי לְשׁוֹנֵי מִשְׁפַּחַת הַשׁוֹנִי: בְּנֵי גָד
 לְזִרְעֵיתָהוֹן. לְצַפּוֹן. זִרְעִית צַפּוֹן. לְחֲגִי. זִרְעִית חֲגִי. לְשׁוֹנֵי. זִרְעִית שׁוֹנֵי:**

— רס"י —

יעקן מוסרה שם מת אהרן, והלא בהור החר
 מת, וממוסרה עד הור החר שמונה מסעות
 יש למפרע, אלא שחזרו לאחוריהם ורדפו
 בני לוי אחריהם להחזירם, והרגו מהם שבע
 משפחות, ומבני לוי נפלו ארבע משפחות
 משפחת שמעי ועזיאל, ומבני יצהר לא נמנו
 כאן אלא משפחת הקרחי, והרביעית לא
 ידעתי מה היא. ורבי תנחומא דרש שמתו
 במגפה בדבר בלעם, אבל לפי החסרון
 שחסר משבט שמעון במגן זה ממגן
 הראשון שבמדבר סיני, נראה שכל עשרים
 וארבעה אלף נפלו משבטו שלשמעון:

תחלה, ובשעת המחלוקת הרררו תשובה
 בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה
 בגיהנם וישבו שם: יג לזרח. הוא צוהר,
 לשון צוהר. אבל משפחת אהר בטלה, וכן
 חמשה משבט בנימין שהרי בעשרה בנים
 ירד למצרים וכאן לא מנה אלא חמשה, וכן
 אצבון לגר, הרי שבע משפחות. ומצאתי
 בגמרא ירושלמית, שבשמת אהרן נסתלקו
 ענני כבוד ובאו הכנענים להלחם בישראל
 ונתנו לב לחזור למצרים וחזרו לאחוריהם
 שמונה מסעות מחר החרר למוסרה, שנאמר
 (דברים י, ו) ובני ישראל נסעו מבארות בני

תפסיד רס"ג

טז לאֲזַנִי מִשְׁפַּחַת הָאֲזַנִי

טז) וְעִשְׂרֵה' אֶלְאֲזַנִין.

לְעַרְי מִשְׁפַּחַת הָעַרְי: לְאֲזַנִי.

ועשירה' אלעיריין:

זרעית אֲזַנִי לְעַרְי זרעית ערי:

יז) וְעִשְׂרֵה' אֶלְאֲרֻדִין.

ח לאֲרֹד מִשְׁפַּחַת הָאֲרֹדִי

ועשירה' אלארדליין: יח) וְכֹאֵן

לְאֲרֵאֲלִי מִשְׁפַּחַת הָאֲרֵאֲלִי:

עַדְד עֶשְׂאִיר גַּד. אַרְבַּעִין

לְאֲרֹד. זרעית אֲרֹד. לְאֲרֵאֲלִי זרעית

אַלְפָּא וְכִי־מִס מֵאִיה: יט) בְּנֵי

אֲרֵאֲלִי: יח) אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת בְּנֵי-

יְהוּדָה אֹוֶלֶא עַר וְאוֹנֵן.

גַּד לְפִקְדֵיהֶם אַרְבַּעִים אֶלֶף

וּמֵאֵתָא פִי בְלַד כְּנַעַן:

וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת: אֶלֶין זרעית בְּנֵי גַד

כ) פְּצֶאֶר בְּנֵי יְהוּדָה

לְמִנְיַנְיָהוּן אַרְבַּעִין אֶלְפִין וְחֲמֵשׁ מֵאָה:

לְעֶשְׂאִירָהֶם. עִשְׂרֵה'

ס בְּנֵי יְהוּדָה עַר וְאוֹנֵן

אַלְשִׁילָנִין. וְעִשְׂרֵה' אֶלְפֶרְצִין.

וַיָּמַת עַר וְאוֹנֵן בְּאֶרֶץ כְּנַעַן: בְּנֵי יְהוּדָה עַר וְאוֹנֵן. וּמִית

ועשירה' אלזרחיין: כא) וּבְנֵי

עַר וְאוֹנֵן בְּאֶרֶץ כְּנַעַן: ב וַיְהִי־בְנֵי־יְהוּדָה

פֶרֶץ. עִשְׂרֵה' אֶלְחֶצְרוֹנִין.

לְמִשְׁפַּחַתָּם לְשִׁלָּה מִשְׁפַּחַת הַשְּׁלָנִי לְפֶרֶץ

ועשירה' אלחמויליין: כב) כְּכֹאֵן

מִשְׁפַּחַת הַפְּרִצִי לְזָרַח מִשְׁפַּחַת הַזְּרַחִי: וְהוּו

עַדְד עֶשְׂאִיר יְהוּדָה. סִתָּה

בְּנֵי יְהוּדָה לְזִרְעֵיתָהוּן. לְשִׁלָּה. זרעית שְׁלָה. לְפֶרֶץ. זרעית פֶרֶץ.

לְזָרַח. זרעית זָרַח: כא) וַיְהִי־בְנֵי־פֶרֶץ לְחֶצְרוֹן מִשְׁפַּחַת

הַחֶצְרוֹנִי לְחֶמּוּל מִשְׁפַּחַת הַחֶמּוּלִי: וְהוּו בְּנֵי פֶרֶץ.

לְחֶצְרוֹן. זרעית חֶצְרוֹן. לְחֶמּוּל זרעית חֶמּוּל:

כב) אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה לְפִקְדֵיהֶם שְׁשָׁה

— רס"י —

טז) לְאֲזַנִי. אֹמֵר אֲנִי שׁוּז מִשְׁפַּחַת אֶצְבוּן, וְאִינִי יוֹדֵעַ לְמָה לֹא נִקְרָאת מִשְׁפַּחַתוֹ עַל שְׁמוֹ:

תפסיד רס"ג

וסבעין אלפא וכי'מס מאיה:
 (כג) בני יששכר לעשאי'רהם.
 עשירה' אלתולעין. ועשירה'
 אלפוניין: (כד) ועשירה'
 אלישובין. ועשירה'
 אלשמרונניין: (כה) וכאן ע'דד
 עשאי'ר יששכר. ארבעה וסתין
 אלפא ות'לאת' מאיה: (כו) בני
 זבולון לעשאי'רהם. עשירה'
 אלסרדיין. ועשירה' אלאלוניין.

וּשְׁבַעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת:
אֲלֵיךְ. זְרַעֲתָ יְהוּדָה לְמַנְיַנְיָהוּן. שְׁבַעִין
וּשְׁתָּא אֲלַפִּין וַחֲמֵשׁ מֵאָה: ס בְּנֵי
יִשָּׁשְׁכָר לְמִשְׁפַּחְתָּם תּוֹלַע
מִשְׁפַּחַת הַתּוֹלַעִי לְפִנְיָה
מִשְׁפַּחַת הַפּוֹנִי: בְּנֵי יִשָּׁשְׁכָר
לְזַרְעֵיתָהוּן. תּוֹלַע. זְרַעֲתָ תּוֹלַע. לְפִנְיָה:
זְרַעֲתָ פְּנֵה: כד לְיִשׁוּב מִשְׁפַּחַת

הַיִּשְׁבִּי לְשִׁמְרוֹן מִשְׁפַּחַת הַשְּׁמֹרְנִי: לְיִשׁוּב. זְרַעֲתָ
יִשׁוּב. לְשִׁמְרוֹן. זְרַעֲתָ שְׁמֹרוֹן: כה אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת יִשָּׁשְׁכָר
לְפִקְדֵיהֶם אַרְבַּעַה וּשְׁשִׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת:
אֲלֵיךְ. זְרַעֲתָ יִשָּׁשְׁכָר לְמַנְיַנְיָהוּן. שְׁתִּין וְאַרְבַּעַה אֲלַפִּין וְתֵלַת מֵאָה: ס
בְּנֵי זְבוּלֹן לְמִשְׁפַּחְתָּם לְסֹרֵד מִשְׁפַּחַת
הַסֹּרְדִי לְאֵלוֹן מִשְׁפַּחַת הָאֵלְנִי לְיַחֲלָאֵל

— רס"י —

לבלע בני בני הרבה ומשנים הללו
 ארד ונעמן יצאה מכל אחד משפחה רבה
 ונקראו תולדות שאר הבנים על שם בלע,
 ותולדות השנים הללו נקראו על שמם. וכן
 אני אומר בבני מכיר, שחלקו לשתי
 משפחות, אחת נקראת על שמו ואחת
 נקראת על שם גלעד בנו. חמש משפחות
 חסרו מבניו של בנימין, כאן נתקיימה מקצת
 נבואת אמו שקראתו בן אוני, בן אנינותי
 ובפלגש בגבעה נתקיימה בלה. זו מצאתי
 בסיודו של ר' משה הדרשן:

כד ל'שוב. הוא יוב האמור ב'יורדי מצרים,
 כי כל המשפחות נקראו על שם יורדי
 מצרים. והנלדין משם והלאה לא נקראו
 המשפחות על שמם, חוץ ממשפחות אפרים
 ומנשה שגלדו כלם במצרים, וארד ונעמן בני
 בלע בן בנימין. ומצאתי ב'סודו של ר'בי משה
 הדרשן ש'ירדה אמן למצרים כ'שהיתה
 מעברת מהם, ל'כך נחלקו למשפחות,
 כ'חצרון ו'חמול, שהיו בני בנים ל'יהודה, ו'חבר
 ומלפיאל שהיו בני בנים של'אשר. ואם אגדה
 היא הרי טוב, ואם לאו, אומר אני, שהיו

תפסיד רס"ג

וְעִשְׂרֵהוּ אֱלִיחֶלְאִיין: (כו) פְּכֵאן
 עֲדָד עֲשֵׂאִיר זְבוּלוֹן. סְתִין
 אֶלְפָּא וְכִימֶס מְאֵה: (כח) בְּנֵי
 יוֹסֵף לְעֵשֶׂאִירָהֶם. מְנֹשָׁה
 וְאַפְרָיִם: (כט) בְּנֵי מְנֹשָׁה.
 עִשְׂרֵהוּ אֶלְמִכְרִיין. וְעִשְׂרֵהוּ
 אֶלְגֻלְעָדִין. מִן גֻּלְעָד אֲבִן
 מְכִיר: (ל) הוֹלֵאֵי בְּנֵי גֻלְעָד.
 עִשְׂרֵהוּ אֶלְאִיעֲזָרִין. וְעִשְׂרֵהוּ
 אֶלְחֶלְקִיין: (לא) וְעִשְׂרֵהוּ אֶל־
 אֶסְרָאִילִיין. וְעִשְׂרֵהוּ אֶלְשִׁכְמִיין:
 (לב) וְעִשְׂרֵהוּ אֶלְשְׁמִידְעִין.
 וְעִשְׂרֵהוּ אֶלְחֶפְרִיין:
 (לג) וְצִלְפָּחַד אֲבִן חֶפֶר. לֹם יִכּוֹן

מִשְׁפַּחַת הַיְחֶלְאִי: בְּנֵי זְבוּלוֹן

לְזַרְעֵיתָהוֹן. לְסֶרֶד. זַרְעֵית סֶרֶד. לְאֵלוֹן.
 זַרְעֵית אֵלוֹן. לְיַחֲלָאֵל. זַרְעֵית יַחֲלָאֵל:

כז אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַזְּבוּלוֹנִי

לְפִקְדֵיהֶם שְׁשִׁים אָלֶף

וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת: אֵלֶיִן. זַרְעֵית זְבוּלוֹן

לְמִנְיַנְיָהוֹן. שְׁתֵּיִן אֶלְפִין וְחֲמֵשׁ מְאָה: ס

כח בְּנֵי יוֹסֵף לְמִשְׁפַּחַתֶּם

מִנְּשָׁה וְאַפְרָיִם: בְּנֵי יוֹסֵף

לְזַרְעֵיתָהוֹן. מְנֹשָׁה וְאַפְרָיִם: כט בְּנֵי

מְנֹשָׁה לְמִכְרִי מִשְׁפַּחַת הַמְּכִירִי וּמְכִיר הוֹלִיד

אֶת־גֻּלְעָד לְגֻלְעָד מִשְׁפַּחַת הַגֻּלְעָדִי: בְּנֵי מְנֹשָׁה.

לְמִכְרִי זַרְעֵית מְכִיר. וּמְכִיר אוֹלִיד יֵת גֻּלְעָד. לְגֻלְעָד. זַרְעֵית גֻּלְעָד:

ל אֵלֶּה בְּנֵי גֻלְעָד אִיעֲזָר מִשְׁפַּחַת הָאִיעֲזָרִי

לְחֶלֶק מִשְׁפַּחַת הַחֶלְקִי: אֵלֶיִן בְּנֵי גֻלְעָד. אִיעֲזָר. זַרְעֵית

אִיעֲזָר. לְחֶלֶק. זַרְעֵית חֶלֶק: לא וְאֶשְׂרֵיאֵל מִשְׁפַּחַת

הָאֶשְׂרֵיאֵלִי וְשִׁכְם מִשְׁפַּחַת הַשִּׁכְמִי: וְאֶשְׂרֵיאֵל.

זַרְעֵית אֶשְׂרֵיאֵל. וְשִׁכְם. זַרְעֵית שִׁכְם: לב וְשְׁמִידְעַ מִשְׁפַּחַת

הַשְּׁמִידְעִי וְחֶפֶר מִשְׁפַּחַת הַחֶפְרִי: וְשְׁמִידְעַ. זַרְעֵית

שְׁמִידְעַ. וְחֶפֶר. זַרְעֵית חֶפֶר: לג וְצִלְפָּחַד בֶּן־חֶפֶר לֹא־הָיוּ

לוֹ בָנִים כִּי אִם־בָּנוֹת וְשֵׁם בָּנוֹת צִלְפָּחַד

תפסיר רס"ג

לֹה בְּנֵי אֱלֹהִים בְּנֵי אֱלֹהִים
 וְאֵסְמֵיהֶם. מַחֲלָה וְנוֹעָה. חֲגֻלָּה
 מַלְכָּה וְתִרְצָה: (לד) פְּכָאן עֲדָד
 עֲשִׂיאוֹר מְנַשָּׁה. אֲתֵינִין וְכִמְסִין
 אֱלֹפָא וְסַבַּע מֵאֵיה: (לה) הוֹלָאֵי
 בְּנֵי אֲפָרַיִם לְעֲשִׂיאוֹרָהֶם.
 עֲשִׂירָה' אֱלֹשׁוֹת־לַחֲיוֹן. וְעֲשִׂירָה'
 אֱלֹבְכִרִיִּין. וְעֲשִׂירָה' אֱלֹת־חַנְיִין:
 (לו) וְעֲשִׂירָה' אֱלֵעִירִנִיִּין.
 מִן עִירֵן אֲבָן שׁוֹתֵלָח:
 (לז) פְּכָאן עֲדָד עֲשִׂיאוֹר בְּנֵי
 אֲפָרַיִם. אֲתֵינִין וְתִלְאֲתִין
 אֱלֹפָא וְכִמְסֵ מֵאֵיה. הוֹלָאֵי

מַחֲלָה וְנוֹעָה חֲגֻלָּה מַלְכָּה

וְתִרְצָה: וְעֲלֻפְחָד בַּר חֲפָר. לֹא הוּוּ

לִיָּה. בְּנֵי אֱלֹהִיִּין בְּנֵי. וְשׁוֹם בְּנֵת עֲלֻפְחָד.
 מַחֲלָה וְנוֹעָה. חֲגֻלָּה מַלְכָּה וְתִרְצָה:

לֹה אֱלֹהִים מְשֻׁפַּחַת מְנַשָּׁה

וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְחֲמִשִּׁים

אֶלֶף וְשִׁבְעַת מֵאוֹת: אֵלֶיִן זִרְעִית

מְנַשָּׁה. וּמְנַיְיָהוּן. חֲמִשִּׁין וְתִרִין אֶלְפִין

וְשִׁבַּע מֵאָה: **ס** לֹה אֱלֹהִים

בְּנֵי-אֲפָרַיִם לְמְשֻׁפַּחַתֶּם

לְשׁוֹת־לַח מְשֻׁפַּחַת הַשְּׁתִּלְחִי לְבָכָר מְשֻׁפַּחַת

הַבְּכָרִי לְתַחַן מְשֻׁפַּחַת הַתַּחְנִי: אֵלֶיִן בְּנֵי אֲפָרַיִם

לְזִרְעִיתֵהוּן. לְשׁוֹת־לַח. זִרְעִית שׁוֹת־לַח. לְבָכָר. זִרְעִית בְּכָר. לְתַחַן.

זִרְעִית תַּחַן: **לֹה וְאֱלֹהִים בְּנֵי שׁוֹת־לַח לְעֵרֶן מְשֻׁפַּחַת**

הָעֵרֶנִי: וְאֵלֶיִן בְּנֵי שׁוֹת־לַח. לְעֵרֶן. זִרְעִית עֵרֶן: **לֹה אֱלֹהִים**

מְשֻׁפַּחַת בְּנֵי-אֲפָרַיִם לְפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְשִׁלְשִׁים

אֶלֶף וְחֲמִשׁ מֵאוֹת אֱלֹהִים בְּנֵי-יוֹסֵף לְמְשֻׁפַּחַתֶּם:

אֵלֶיִן זִרְעִית בְּנֵי אֲפָרַיִם לְמְנַיְיָהוּן. תַּלְתִּין וְתִרִין אֶלְפִין וְחֲמִשׁ מֵאָה.

— כ"י —

מְשֻׁפַּחַת, וּמְנַיְיָהוּן לְיוֹי שְׁמוֹנָה, הָרִי שְׁשִׁים
 וְחֲמִשׁ, וְזֵהוּ שְׁנַאֲמָר (דַּכִּים ז, ז) כִּי אַתֶּם
 הַמְעַט וְיוֹי, ה"א מְעַט, הַמְשָׁה אַתֶּם חֲסָרִים
 מִמְשֻׁפַּחַת כָּל הַעַמִּים, שְׁהֵן שְׁבַעִים, אֵף זֶה
 הַבְּנֵי מִיִּסְדוֹ שֶׁל ר' מֹשֶׁה הַדַּרְשָׁן.

לֹה וְאֱלֹהִים בְּנֵי שׁוֹת־לַח וְיוֹי. שְׁאָר בְּנֵי שׁוֹת־לַח
 נִקְרְאוּ תוֹלְדוֹתֵיהֶם עַל שֵׁם שׁוֹת־לַח. וּמְעֵרֶן
 יִצְאָה מְשֻׁפַּחַת רְבָה וְנִקְרְאתָ עַל שְׁמוֹ.
 וְנִחְשְׁבוּ בְנֵי שׁוֹת־לַח לְשֵׁתֵי מְשֻׁפַּחַת. צֹא
 וְחָשׁוּב וְתִמְצָא בְּפִרְשָׁה זֶה חֲמִשִּׁים וְשִׁבַּע

תפסיר רס"ג

בְּנֵי יוֹסֵף לְעִשְׂאֵירָהֶם: (לח) בְּנֵי
 בְּנִימִן לְעִשְׂאֵירָהֶם עֲשִׂירָה'
 אֶלְבִּלְעִיָּן. וְעֲשִׂירָה'
 אֶלְאִשְׁבִּלְיִן. וְעֲשִׂירָה'
 אֶלְאֲחִירָמִיָּן: (לט) וְעֲשִׂירָה'
 אֶלְשׁוּפָמִיָּן. וְעֲשִׂירָה'
 אֶלְחֹפְמִיָּן: (מ) וְעֲשִׂירָה' אֶל־
 אַרְדִּיָּן. וְעֲשִׂירָה' אֶלְנַעֲמָן. מִן
 בִּלְעָ: (מא) פְּכָאן עֵדֵד עֲשִׂאִיר
 בְּנִימִן. כִּמְסָה וְאַרְבַּעִין אֶלְפָא
 וְסָת מֵאִידָה: (מב) וּבְנֵי דָן
 לְעִשְׂאֵירָהֶם. עֲשִׂירָה'
 אֶלְשׁוּחַמִּיָּן. וּמֵא תַעֲשֵׁר מְנָהָא:

אֵלֶּיךָ יוֹסֵף לְזֹרְעֵי־הַחוּץ: ס לֵךְ בְּנֵי
 בְּנִימִן לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבִלְעָ
 מִשְׁפַּחַת הַבִּלְעִי לְאִשְׁבִּל
 מִשְׁפַּחַת הָאִשְׁבִּלִי לְאֲחִירָם
 מִשְׁפַּחַת הָאֲחִירָמִי: בְּנֵי בְּנִימִן
 לְזֹרְעֵי־הַחוּץ. לְבִלְעָ. זֹרְעֵי־בִלְעָ.
 לְאִשְׁבִּל. זֹרְעֵי־אִשְׁבִּל. לְאֲחִירָם. זֹרְעֵי־
 אֲחִירָם: לט לְשׁוּפָם מִשְׁפַּחַת
 הַשׁוּפָמִי לְחֹפְם מִשְׁפַּחַת

הַחֹפְמִי: לְשׁוּפָם. זֹרְעֵי־שׁוּפָם. לְחֹפְם. זֹרְעֵי־חֹפְם: מ וַיְהִי
 בְּנֵי־בִלְעָ אַרְדִּי וְנַעֲמָן מִשְׁפַּחַת הָאֲרָדִי לְנַעֲמָן
 מִשְׁפַּחַת הַנַּעֲמָנִי: וְהָיוּ בְּנֵי בִלְעָ אַרְדִּי וְנַעֲמָן. זֹרְעֵי־אַרְדִּי.
 לְנַעֲמָן. זֹרְעֵי־נַעֲמָן: מא אֵלֶּה בְּנֵי־בְנִימִן לְמִשְׁפַּחְתָּם
 וּפְקֻדֵיהֶם חַמְשָׁה וְאַרְבַּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת:
 אֵלֶּיךָ בְּנֵי בְּנִימִן לְזֹרְעֵי־הַחוּץ. וּמִנִּינְיָהוּן. אַרְבַּעִין וְחַמְשָׁא אֶלְפִין וְשִׁית
 מֵאָה: ס אֵלֶּה בְּנֵי־דָן לְמִשְׁפַּחְתָּם לְשׁוּחַם
 מִשְׁפַּחַת הַשׁוּחַמִי אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת דָּן
 לְמִשְׁפַּחְתָּם: אֵלֶּיךָ בְּנֵי דָן לְזֹרְעֵי־הַחוּץ. לְשׁוּחַם. זֹרְעֵי־שׁוּחַם.

— רס"י —

אך הצרכתי לפחות ולהוסיף בדבריו: נקרא אחירם: לט לְשׁוּפָם. הוא מפים, על
 לש לאחירם. הוא אחי שירד למצרים, ולפי שהיה יוסף שפוף בין האמות: מז לְשׁוּחַם.
 שנקרא על שם יוסף שהיה אחיו ורם ממנו הוא חשים:

תפסיד רס"ג

(נג) פֶּכָאן עֲדָדָהֶם. אַרְבַּעַה וְסַתִּין אֶלְפָא וְאַרְבַּע מְאֵיהֶ: (מד) בְּנֵי אִשָּׁר לְעִשְׂאִירָהֶם. עִשְׂרִיהֶ אֱלִימְנִיִן. וְעִשְׂרִיהֶ אֱלִישׁוּיִן. וְעִשְׂרִיהֶ אֱלִחְצִיאִיִן. אֶלְחַבְרִיִן. וְעִשְׂרִיהֶ אֱלִמְלִכִיאִיִן. מִן בְּרִיעָה: (מו) וְכָאן אָסֶם אֲבַנְהֶ אִשָּׁר שְׂרַח: (מז) פֶּכָאן עֲדָד עִשְׂאִיר אִשָּׁר. תִּלְאֲתִיה וְכִמְסִין אֶלְפָא וְאַרְבַּע מְאֵיהֶ: (מח) בְּנֵי נִפְתָּלִי לְעִשְׂאִירָהֶם. עִשְׂרִיהֶ אֱלִחְצִיאִיִן. וְעִשְׂרִיהֶ אֱלִגְנִיִן:

אֱלִיִן. זֹרְעִית דִּן לְזֹרְעִיתָהוֹן:

מג כל-משפחת השוחמי

לפקדיהם ארבעה וששים

אלף וארבע מאות: כל זרעית

שוחם למנניהוֹן. שתין וארבעא אלפין

וארבע מאה: ס מד בני אשר

למשפחתם לימנה

משפחת הימנה לישוי

משפחת הישוי לבריעה

משפחת הבריעי: בני אשר

לְזֹרְעִיתָהוֹן. לְיַמְנָה. זֹרְעִית יַמְנָה. לְיִשׁוּי. זֹרְעִית יִשׁוּי. לְבְרִיעָה. זֹרְעִית בְּרִיעָה: מד בני בריעה לחבר משפחת החברי

למלכיאֵל משפחת המלכיאֵל: לבני בריעה. לחבר.

זֹרְעִית חֶבֶר. לְמַלְכִיאֵל. זֹרְעִית מַלְכִיאֵל: מד ושם בת-אשר

שְׂרַח: ושום בת אשר שְׂרַח: מד אלה משפחת בני-

אשר לפקדיהם שלשה וחמשים אלף וארבע

מאות: אֱלִיִן. זֹרְעִית בְּנֵי אִשָּׁר לְמַנְיָהוֹן. חֲמִשִּׁין וּתְלָתָא אֶלְפִין

וארבע מאה: ס מד בני נפתלי למשפחתם ליחצאל

משפחת היחצאֵל לַגֹּנִי מִשְׁפַּחַת הַגֹּנִי: בני

נפתלי לְזֹרְעִיתָהוֹן. לְיַחְצִאֵל. זֹרְעִית יַחְצִאֵל. לַגֹּנִי. זֹרְעִית גֹּנִי:

— רס"י —

מִן וְשֵׁם בֵּת אִשָּׁר שְׂרַח. לְפִי שְׂדֵי־תָה קִימַת בְּחַיִּים מְנַאֵה פְּאָן:

תפסיר רס"ג

מִטְ לְיִצְרַר מִשְׁפַּחַת הַיִּצְרִי
 לְשָׁלֵם מִשְׁפַּחַת הַשְּׁלֵמִי:
 לְיִצְרַר. זרעית יִצְרַר. לְשָׁלֵם. זרעית שָׁלֵם:
 אֱלֹהִים מִשְׁפַּחַת נִפְתָּלִי
 לְמִשְׁפַּחַתָּם וּפְקֻדֵיהֶם
 חֲמֹשֶׁה וְאַרְבַּעִים אֶלֶף
 וְאַרְבַּע מֵאוֹת: אֵלֶיךָ. זרעית
 נִפְתָּלִי לְזרעיתֶהוֹן. ומניניהוֹן. ארבעִין
 וְחֲמֵשָׁא אֶלְפִין וְאַרְבַּע מֵאָה: אֱלֹהִים

(מט) ועשירה אליצריין.
 ועשירה אלשלמיון: (נ) פכאן
 ערד עשאר נפתלי. כימסה
 וארבעין אלפא וארבע מאיה:
 (נא) פדאלך ערד בני אסראיל.
 סת מאיה אלף ואלפא ואחדא.
 וסבע מאיה ותלאתיון: (נב) תים
 כלם אללה מוסי תכלימא:
 (ג) ולהולאי יגב אן יקסם
 אלבלד נחלה. באחצא
 אסמאיהם: (נד) פלאלפתיר
 תפתיר נחלתה. ולאקליל

פְּקוּדֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וְאַלְף שְׁבַע
 מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים: אֵלֶיךָ. מניני בני ישראל. שית מאה וחד
 אלפין. שבע מאה ותלתיון: **פ** (שלישי) **וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־**
מֹשֶׁה לֵּאמֹר: ומליל יי עם משה למימר: **לְאֵלֶּה תַחֲלַק**
הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת: לאֵלֶיךָ. תתפליג ארעא.
בְּאַחְסָנָא בְּמִנֵּין שְׁמֵהוֹן: לְרֹב תִּרְבֶּה נַחֲלָתוֹ וְלִמְעַט
תִּמְעִיט נַחֲלָתוֹ אִישׁ לְפִי פְקֻדֵיו יִתֵּן נַחֲלָתוֹ:
 לסגיא. תסגון אחסנתהוֹן. ולזעירי. תזערון אחסנתהוֹן.

— רס"י —

ששה בנים, לא נטלו אלא חלק אביהם לבדו:
 וזרוב תרבה נחלתו. לשבט שהיה מרבה
 באכלוסין נתנו חלק רב, ואף על פי שלא היו
 החלקים שונים, שהרי הכל לפי רבוי השבט
 חלקו החלקים, לא עשו אלא על ידי גורל,

נ לאלה תחלק הארץ. ולא לפחותים מן
 עשרים, אף על פי שבאו לכלל עשרים
 בטרם חלוק הארץ, שהרי שבע שנים כבשו
 ושבע חלקו, לא נטלו חלק בארץ אלא אלו
 שש מאות אלף ואלף, ואם היה לאחד מהם

שמו המור (ס) לאלה תחלק הארץ. וכו'. בכל הכ"י אין חה"ד על פסוק זה, ומה שנכתב בתאג' י-ם הוא בטעות.

גִּבֹר לְפֹסִם מְנִינֹהִי. תַתִּיהִיב אַחֲסַנְתִּיהִי:

גַּה אֶדְ-בְּגוֹרֵל יַחֲלֵק אֶת-

הָאָרֶץ לְשֵׁמוֹת מִטּוֹת-

אַבְתָּם יִנְחֲלוּ: בְּרִם בְּעֵדְבָא.

תַת־פְּלִיג אַרְעָא. לְשֵׁמֶת שְׁבִטִי

אַבְהָתְהוֹן יַחֲסֹנוּ: **גַּה עַל-פִּי הַגּוֹרֵל**

תַחֲלֵק נַחֲלָתוֹ בֵּין רַב

לְמַעַט: עַל פּוֹס עֵדְבָא. תַת־פְּלִיג אַחֲסַנְתְהוֹן. בֵּין סְגִיאֵי לְזַעֲרֵי:

תפסיר רס"ג
תַקְלָלָהּא. כָּל סַבֵּט עָלַי קֹדֶר
עֲדִידָה. יַעֲשֵׂא נַחֲלָתָהּ: נַה לְכֹן
בְּאַסְהֵם יִקְסֵם אֶלְבְּלָד. בְּאַסְמָא
אַסְבָּאט אַבְאִיהֶם: נוֹ וְעָלַי
קֹדֶר אֶלְסָהֶם. תַקְסֵם נַחֲלָתָהֶם.
בֵּין כְּתִיר. וְקָלִיל: נוֹ וְהִדִּיה
אַעֲדָאד לֹוי לְעִשְׂאִירָהֶם.
עִשִׂירָה אֶלְגְּרִשׁוֹנִין. וְעִשִׂירָה
אַלְקָהֲתִין. וְעִשִׂירָה אֶלְמָרְרִין:

וְאֵלֶּה פְּקוּדֵי הַלְוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם
לְגִרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַגִּרְשֹׁנִי לְקַהַת מִשְׁפַּחַת
הַקְּהַתִּי לְמַרְרֵי מִשְׁפַּחַת הַמַּרְרִי: וְאַלִּין מְנִינֵי לְיוֹאֵי

בספרי תימן

— רס"י —

שְׁנֵי אַחִים מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם, שֶׁהָיוּ לָהֶם בָּנִים
בְּבָאֵי הָאָרֶץ, לִזְהָ אֶחָד וְלִזְהָ שְׁלִשָּׁה, הָאֶחָד
נָטַל חֵלֶק אֶחָד, וְהַשְּׁלִשָּׁה נָטְלוּ שְׁלִשָּׁה,
שֶׁנֶּאֱמַר לְאַלֶּה תַחֲלֵק הָאָרֶץ, חֲזֵרָה נַחֲלָתָן
אַצֵּל אָבִי אָבִיהֶן וְחֵלְקוֹ הַכֹּל בְּשׁוּהָ, וְזֶהוּ
שֶׁנֶּאֱמַר לְשֵׁמוֹת מִטּוֹת אַבְתָּם יִנְחֲלוּ. שְׂאֵחַר
שֶׁנָּטְלוּ הַבָּנִים חֵלְקֵיהֶם לְפִי הָאָבוֹת שִׁיּוֹצְאוּ
מִמִּצְרַיִם, וְאַלּוֹ מִתְּחִלָּה חֵלְקֵיהֶם לְמִנְיֵן יוֹצְאֵי
מִצְרַיִם לֹא הָיוּ נוֹטְלִין אֶלּוֹ הָאֶרְבָּעָה, אֲלֵא
שְׁנֵי חֵלְקִים, עֲכָשׁוּ נָטְלוּ אֶרְבָּעָה חֵלְקִים:
אֶדְ בְּגוֹרֵל. יַעֲזָאוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב, וְכֹן הוּא
אוֹמֵר (שׁוֹפֵי 6) וַיִּתְּנוּ לְכָלֵב אֶת חֶבְרוֹן כְּאֲשֶׁר
דִּבֶּר מֹשֶׁה, וְאוֹמֵר (יִכּוֹשֵׁעַ יט) עַל פִּי ה' נָתַנוּ
לוֹ אֶת הָעִיר אֲשֶׁר שָׂאֵל: מִטּוֹת אַבְתָּם.
יַעֲזָאוּ גֵרִים וְעֵבֶדִים: נוֹ עַל פִּי הַגּוֹרֵל.
הַגּוֹרֵל הָיָה מְדַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשָׁתִּי, מִגִּיד
שֶׁנִּתְחַלְקָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, לְכָף נֶאֱמַר
עַל פִּי ה':

וְהַגּוֹרֵל הָיָה עַל פִּי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁמְפֹרָשׁ
בְּבָבָא בְּתַרְא (קכג, 6) אֶלְעֲזֹר הַכֹּהֵן הָיָה
מְלַבֵּשׁ בְּאוּרִים וְתַמִּים, וְאוֹמֵר בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
אִם שְׁבֵט פְּלוֹנִי עוֹלָה, תַחֲוּם פְּלוֹנִי עוֹלָה עִמּוֹ.
וְהַשְּׁבֵטִים הָיוּ כְּתוּבִים בְּשָׁנִים עֶשֶׂר פְּתִיקִין,
וְשָׁנִים עֶשֶׂר גְּבוּלִים בְּשָׁנִים עֶשֶׂר פְּתִיקִין,
וּבְלָלוּם בְּקִלְפֵי וְהַנְּשִׂיא מִכְּנִיס יָדוֹ לְתוֹכָהּ
וְנוֹטֵל שְׁנֵי פְתִיקִין, עוֹלָה בְּיָדוֹ פֶּתֶק שְׁלִשָּׁם
שְׁבִטוֹ, וּפֶתֶק שְׁלֵגְבוּל הַמְּפֹרָשׁ לוֹ, וְהַגּוֹרֵל
עֲצָמוֹ הָיָה צוּחַם וְאוֹמֵר אֲנִי הַגּוֹרֵל עָלִיתִי
לְגְבוּל פְּלוֹנִי, לְשֵׁבֵט פְּלוֹנִי, שֶׁנֶּאֱמַר עַל פִּי
הַגּוֹרֵל, וְלֹא נִתְחַלְקָה הָאָרֶץ בְּמִדָּה, לְפִי שִׁישׁ
גְּבוּל מִשְׁבַּח מִחֶבְרוֹ, אֲלֵא בְשׁוּמָא, בֵּית כּוֹר
רַע כְּנָגֵד בֵּית סָאָה טוֹב, הַכֹּל לְפִי הַדְּמִים:
כִּי לְשֵׁמוֹת מִטּוֹת אַבְתָּם. אֵלּוֹ יוֹצְאֵי
מִצְרַיִם. שְׁנֵה הַכְּתוּב נַחֲלָה זֶה מִכָּל הַנְּחִלּוֹת
שֶׁבְּתוֹרָה, שֶׁכָּל הַנְּחִלּוֹת הַחַיִּים יוֹרְשִׁים אֶת
הַמֵּתִים וְכֹאֵן מֵתִים יוֹרְשִׁים אֶת הַחַיִּים. בִּיּוֹצְאֵי,

תפסיד רס"ג

נח) וסאיר עשאירקם. עשירה' אללפנין. ועשירה' אלחברונין ועשירה' אלמחלין ועשירה' אלמושיין. ועשירה' אלקרתיין. ואולד קהת עמרם: נט) וכאן אסם זוגה' עמרם. יוכבד אבנה' לוי. אלד' וולדת ללוי במצור. פולדת לעמרם. הרון ומוסי'. ומרים אכיתקם: ס) פולד להרון. נדב ואביהוא. אלעזר ואיתמר: סא) פמאת נדב ואביהוא. חין קרבא נארא גריבא בין ידי אללה:

לזרעית־הון. לגרשון. זרעית גרשון. לקהת. זרעית קהת. למררי. זרעית מררי: **אֱלֹהִים | מִשְׁפַּחַת לְוִי מִשְׁפַּחַת הַלְּבָנִי מִשְׁפַּחַת הַחֲבֵרֹנִי מִשְׁפַּחַת הַמַּחֲלִי מִשְׁפַּחַת הַמּוֹשִׁי וְקַהַת הוֹלֵד אֶת־עֲמֶרְם:** אלין זרעית לוי. זרעית לבני. זרעית חברון זרעית מחלי זרעית מושי. זרעית קרח. וקהת אוֹלֵד

יֵת עֲמֶרְם: **נֹט | וְשֵׁם | אֵשֶׁת עֲמֶרְם יוֹכָבֵד בַּת־לְוִי אֲשֶׁר יָלְדָה אֹתָהּ לְלֹוֹ בְּמִצְרַיִם וְתָלַד לְעֲמֶרְם אֶת־אֶהֱרֹן וְאֶת־מֹשֶׁה וְאֵת מָרִים אַחֲתָם:** ושום אתת עמרם. יוכבד בת לוי. דיילדת יתה. ללוי במצרים. וילידת לעמרם. ית אהרון וית משה. וית מרים אחתהון: **ס | וַיֹּלֵד לְאֶהֱרֹן אֶת־נָדָב וְאֶת־אֲבִיהוּא אֶת־אֱלֶעָזָר וְאֶת־אִיתָמָר:** ואתיליד לאהרון. ית נדב וית אביהוא. ית אלעזר וית איתמר: **סא | וַיָּמָת נָדָב וְאֲבִיהוּא בְּהַקְרִיבֵם אִש־זָרָה לְפָנָיו יְהוָה:** ומית נדב ואביהוא. בקרוביהון

— רס"י —

נח אלה משפחת לוי. חסר כאן משפחות במצרים ואין הורתה במצרים. כשנכנסו השמעני והעזיאלי וקצת מן היצחקי: נט אשר ילדה אתה ללוי במצרים. לידתה שבעים, שהרי בפרטן אי אתה מוצא אלא

תפסיר רס"ג

סב) פכאן עדיהם. תילאתיה ועשרין אלפא. כל ד'כר מן אבן שחר פצאעדא. אד' לם יעדו. פי גמלה בני אסראיל. אד' לם יעטו נחלה פי וסטתם: סג) הולאי מעדודי מוסי. ואלעזר אלאמאם. אלד'י עדיא בני אסראיל פי בידאת מואב. עלי ארדן יריחא: סד) ופי הולאי לם יפון רגל. מן מעדודי מוסי. והרון אלאמאם. אלד'י עדיא בני אסראיל פי בדייה סיני: סה) לאן אללה חפם

אישתא נוכריתא קדם יי: סב ויהיו פקדיהם שלשה ועשרים אלף כל-זכר מבין-חדש ומעלה פי | לא התפקדו בתוך בני ישראל פי לא-נתן להם נחלה בתוך בני ישראל: והו מניניהון. עשרין ותלתא אלפין. כל דכורא מבר ירחא ולעילא. ארי לא אתמניאו. בגו בני

ישראל. ארי. לא אתיהיבת להון אחסנא. בגו בני ישראל: סג אלה פקודי משה ואלעזר הכהן אשר פקדו את-בני ישראל בערבית מואב על ירדן ירחו: אלין מניני משה. ואלעזר כהנא. דמנו. ית בני ישראל במשריא דמואב. על ירדנא דיריחו: סד ובאלה לא-היה איש מפקודי משה ואהרן הכהן אשר פקדו את-בני ישראל במדבר סיני: ובאלין לא הוה גבר. ממניני משה. ואהרן כהנא. דמנו. ית בני ישראל במדברא דסיני: סה פי-אמר יהוה

— רס"י —

איש וגוי. אבל על הנשים לא נגזרה גזרת המרגלים. לפי שהן היו מחבבות את הארץ. האנשים אוקרים (צמדז יד, ז) נתנה ראש ונשובה מצרימה. והנשים אוקרות (צמדי כז) נתנה לנו אחזה. לכך נסמכה פרשת בנות צלפחד לכאן:

ששים ותשע: סב פי לא התפקדו בתוך בני ישראל. להיות נמנין בני עשרים שנה, ומיה טעם: פי לא נתן להם נחלה. והנמנין מבין עשרים שנה היו בני נחלה, שנאמר איש לפי פקדיו יתן נחלתו: סד ובאלה לא היה

תפסיר רס"ג

עליהם. אן יתמאותון פי אלבריייה. ולם יבק מנהם רגל. אלא כלב אבן יפנה. ויהושע אבן נון: כז א) פתקדמן בנאת צלפחד. אבן חפר אבן גלעד אבן מכיר אבן מנשה. מן עשאר מנשה אבן יוסף אלתי אסמאיקן. מחלה נעה. וחגלה ומלכה ותרצה: ב) פקמן בין ידי מוסי ואלעזר אלאמאם.

לָהֶם מוֹת יָמָתוֹ בַּמִּדְבָּר
וְלֹא-נֹתֵר מֵהֶם אִישׁ כִּי
אִם-כָּלֵב בֶּן-יִפְנֶה וַיהוֹשֻׁעַ

בֶּן-נֹון: ארי אמר יי להון. ממת
ימותון במדברא. ולא אשתאר מנהון
אנש. אלהין כלב בר יפונה. ויהושע בר
נון: ס כז א וּתְקַרְבָּנָה בָּנוֹת

צֶלְפָּחֵד בֶּן-חֲפָר בֶּן-גִּלְעָד

בֶּן-מְכִיר בֶּן-מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶּן-יוֹסֵף
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בָּנוֹתָיו מַחֲלֵה נְעָה וְחַגְלָה וּמַלְכָּה

וְתַרְצָה: וקריבא בנת צלפחד. בר חפר בר גלעד בר מכיר בר
מנשה. לזרעית מנשה בר יוסף. ואלין שמהת בנתיה. מחלה נעה.
וחגלה ומלכה ותרצה: ב וּתַעֲמֹדָנָה לְפָנַי מִשָּׁה וּלְפָנַי

אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וּלְפָנַי הַנְּשִׂאִים וְכָל-הָעֵדָה פָּתַח
אֶה-לְמוֹעֵד לֵאמֹר: וקמא קדם משה. וקדם אלעזר בהנא.

— רס"י —

נתניה בן אלישמע, בידוע שכל הנזכרים
עמו רשעים היו: מחלה נעה וגוי. ולהלן
הוא אומר (במדבר לו, יא) וְתַהַיִיבָהּ מַחֲלָה
תִּרְצָה, מגיד שכלן שקולות זו כזו, לפיכך
שנה את סדרן: ז לפני משה ולפני
אלעזר. מגיד שלא עמדו לפניהם אלא
בשנת הארבעים, אחר שמת אהרן: לפני
משה. ואחר כך לפני אלעזר, אפשר אם
משה לא ידע אלעזר יודע, אלא סרס
המקרא ודרשהו דברי רבי יאשיה. אבא חנן

כז 6 לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף. למה
נאמר, והלא כבר נאמר בן מנשה, אלא
לומר לך יוסף חבב את הארץ, שנאמר
(בראשית ג, כה) וְהֵעֲלִיתֶם אֶת עַצְמֹתַי וְגוֹי,
ובנותיו חבבו את הארץ, שנאמר (במדבר כז, ז)
תָּנָה לָנוּ אֶחָזָה. וללמדך שהיו כלם
צדיקים, שכל מי שמעשיו ומעשה אבותיו
סתומים ופרט לך הכתוב באחד מהם ליחסו
לשבת, הרי זה צדיק בן צדיק, ואם יחסו
לגנאי כגון (מלכים ז' כה, כה) בָּא יִשְׁמַעֵאל בֶּן

וּקְדָם רַבְרַבִּיָּא וְכָל כְּנִשְׁתָּא, בְּתַרְע מִשְׁפָּן
 זְמַנָּא לְמִימַר: **אָבִינוּ מֵת בְּמִדְבָּר**
וְהוּא לֹא-הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה
הַנוֹעֲדִים עַל-יְהוָה בְּעֵדַת-
קָרַח בִּי-בַחֲטָאוֹ מֵת וּבָנִים
לֹא-הָיוּ לוֹ: אַבּוּנָא מֵיַת בְּמִדְבָּרָא.
 וְהוּא לֹא הָיָה בְּגוֹ כְּנִשְׁתָּא, דְּאִזְדַּמְנוּ. עַל
 יי בְּכִנְשֵׁתָא דְקָרַח, אָרִי בְּחֻבִּיָּה מֵיַת,
 וּבְנִין לָא הָווּ לֵיהּ: **לִמָּה יִגְרַע**

תפסיר רס"ג
 ואלאשראף וסאיר אלגמאעה.
 ענד באב כ'בא אלמחציר
 קאילאת: ג) אן אבינא מאת
 פי אלבריייה והו לם יפון פי
 גמלה' אלגמאעה. אלדי'
 תגמעו עלי' אללה מע קרת.
 לאנה מאת בכטייתה. ולם
 יכ'לף בנין: ד) פלם ינקן אסם
 אבינא מן בין עשירתה. אד'
 לים לה אבן. בל אעטנא נחלה.
 פי מא בין אעמאמנא: ה) פרפע
 מוסי' חכמהן אלי' אללה: ו) ת'ם
 קאל אללה למוסי' קאילא:

שֵׁם-אֲבִינוּ מֵתוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֶּן
תָּנָה-לָנוּ אַחֲזָה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִינוּ: לְמָא יתְמַנַּע
 שְׁמָא דְאַבּוּנָא מְגוֹ זְרַעִיתִיָּה. אָרִי לֵית לֵיהּ בֶּר. הַב לְנָא אַחְסָנָא,
 בְּגוֹ אַחֵי אַבּוּנָא: **וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת-מִשְׁפָּטָן לְפָנָי**
יְהוָה: וְקָרִיב מֹשֶׁה יַת דִּינְהוּן לְקָדָם יי: **פ (דביעי)** **וַיֹּאמֶר**
יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאָמַר יי לְמֹשֶׁה לְמִימַר:

— רס"י —

ואם אין הנקבות חשובות זרע, תתייבם אמנו
 ליכבם: **כי אין לו בן.** הא אם היתה לו בן לא
 היו תובעות כלום. מגיד שחכמניות היו:
 כ **ויקרב משה את משפטן.** נתעלמה
 הלכה ממנו ופאן נפרע על שנטל עטרה
 לומר (דברים 6, יז) והדבר אשר יקשה מכם
 תקרבון אלי. דבר אחר ראוייה היתה פרשה
 זו להכתב על ידי משה, אלא שזכו בנות
 צלפחד ונכתבה על ידן:

משום רבי אלעזר אומר בבית המדרש היו
 יושבים, ועמדו לפני כלם: **ג והוא לא**
היה וגי. לפי שהיו באות לומר בחטאו מת,
 נזקקו לומר לא בחטא מתלווננים ולא בעדת
 קרח שהצו על הקדוש ברוך הוא אלא
 בחטאו לבדו מת, ולא החטיא את אחרים
 עמו. ר' עקיבא אומר מקושש עצים היה. ור'
 שמעון אומר מן המעפילים היה: **ד למה**
יגרע שם אבינו. אנו במקום בן עומדות.

זולק הדקדוק: **אבינו מת במדבר.** תיבת אבינו מתקרי לעיל (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

ז) נעמא קאלן בנאת צלפחד.
 אעטקן חוז נחלה. פי מא בין
 אעמאמין. ואנקל נחלה
 אביהן להן: ח) ומר בני
 אסראיל וקל להם. אי רגל
 מאת. וליס לה אבן פאנקלו
 נחלתה לאבנתה: ט) ואן לם
 תכון לה אבנה פאעטו נחלתה
 לאכיותה: י) ואן לם יכון לה
 אכיה. פאעטוהא לאעמאמה:
 יא) ואן לם יכון לה אעמאם.

כִּן בְּנוֹת צֶלְפַּחַד דְּבַרְתּוּ
 נָתַן תְּתֵן לָהֶם אַחֲזוּת
 נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֶחָי אֲבִיהֶם
 וְהֵעֲבַרְתָּ אֶת־נַחֲלַת אֲבִיהֶן
 לָהֶן: יֵאוֹת. בְּנֵת צֶלְפַּחַד מִמִּלְלָן. מִתֵּן
 תְּתִין לְהוֹן אַחֲזוּת אַחְסָנָא. בְּגוֹ אֶחָי
 אֲבוּהוֹן. וְתַעֲבֹר יָת אַחְסָנַת אֲבוּהוֹן לְהוֹן:
 וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר

לֵאמֹר אִישׁ כִּי־יָמוּת וּבֵן אֵין לוֹ וְהֵעֲבַרְתֶּם
 אֶת־נַחֲלָתוֹ לְבָתוֹ: וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלִּיל לְמִימְרֵי גִבֹר אֶרֶץ
 יְמוּת. וּבַר לִית לִיהֶּ. וְתַעֲבֹרוּן יָת אַחְסָנְתִּיהָ לְבִרְתִּיהָ: ט) וְאִם־אֵין
 לוֹ בֵּת וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאֶחָיו: וְאִם לִית לִיהֶּ
 בְּרָתָא. וְתַתְּנוּן יָת אַחְסָנְתִּיהָ לְאֶחְוָהֶי: ז) וְאִם־אֵין לוֹ אֶחָים
 וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאֶחָי אָבִיו: וְאִם לִית לִיהֶּ אֶחָין:
 וְתַתְּנוּן יָת אַחְסָנְתִּיהָ לְאֶחָי אֲבוּהֶי: יא) וְאִם־אֵין אֶחָים
 לְאָבִיו וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְשֹׂאֲרוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו

— רס"י —

וְהֵעֲבַרְתָּ. לשון עברה הוא במי שאינו מניח
 בן לירשו. דבר אחר על שם שהבת מעברת
 נחלה משבט לשבט שבנה ובעלה יורשין
 אותה. שלא תסוב נחלה לא נצטוה אלא
 לאותו הדור בלבד וכן והעברתם את נחלתו
 לבתו, בכלן הוא אומר ונתתם, ובבת הוא
 אומר והעברתם: יא לשארו הקרב אליו

כִּן בְּנוֹת צֶלְפַּחַד דְּבַרְתּוּ. כתרגומו יאות.
 כך כתובה פרשה זו לפני במרום, מגיד
 שראתה עינן מה שלא ראתה עינו של משה:
 כִּן בְּנוֹת צֶלְפַּחַד דְּבַרְתּוּ. יפה תבעו. אשרי
 אדם שתקדוש ברוך הוא מודה לדבריו:
 נָתַן תְּתֵן. שני חלקים, חלק אביהן שהיה
 מיוצאי מצרים, וחלקו עם אחיו בנכסי חפר:

תפסיר רס"ג

פֹּאֲעֻטוּהָא לְנִסְיָבָה אֱלֹאֲקֹרֵב
 אֵלֶיהָ מִן עֲשִׂירְתָּהּ וַיְחַזְּקָהּ.
 וַיְכֹּן דִּיאֲלֹךְ לִבְנֵי אִסְרָאֵל רִסֵּם
 אֲלֹחֵם. כִּמָּא אָמַר אֱלֹלָה
 מוֹסִי: יב) וְלִמָּא קֹאֵל אֱלֹלָה
 לְמוֹסִי. אֲצַעֵד אֵלַי גְּבַל
 אֲלַעֲבְרִינן הַדֵּא. וְאַנְצִיר
 אֲלִבְלָה. אֲלִדִּי אֲנָא מַעֲטִיָּה
 לִבְנֵי אִסְרָאֵל: יג) פֹּאֲדִיא
 אֲבַצְרַתָּא. אֲנַצֵּם אֵלַי קוּמְךְ

מִמְשַׁפְּחָתוֹ וַיִּרְשׁ אֹתָהּ
 וְהִיתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת
 מִשְׁפַּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה: וְאִם לִית אַחִין לְאֲבוּהִי.

וְתִתְּנוּן יָת אַחְסָנִתִּיהָ. לְקָרִיבִיהָ. דְּקָרִיב
 לִיהָ. מְזַרְעִיתִיהָ וַיִּירַת יָתָהּ. וְתִהִי. לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְגִזְרַת דִּין. כִּמָּא דְּפִקִּיד יִי יָת

מֹשֶׁה: פ **שְׁלִישִׁי** בספרי
תימן וַיֹּאמֶר

יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֶה אֶל־הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה
 וּרְאֵה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
 וְאָמַר יִי לְמֹשֶׁה. סָק. לְטוֹרָא דְּעֵבְרָאֵי הַדִּין. וְחֲזִי יָת אַרְעָא. דִּיהִבִּית
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: יג וּרְאִיתָהּ אֹתָהּ וְנֹאסַפְתָּ אֶל־עַמִּיךְ
 גַּם־אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר נֹאסַף אֶהְרֹן אַחִיךָ: וְתִחְזִי יָתָהּ.
 וְתִתְּכֵנִישׁ לְעַמְךְ אַף אֶתְּךָ. כִּמָּא דְּאֶתְכֵנִישׁ אֶהְרֹן אַחִיךָ:

— רס"י —

מִמְשַׁפְּחָתוֹ. וְאִין מְשַׁפְּחָה קְרוּיָה אֲלֵא
 מְשַׁפְּחַת הָאֵב: יב עֲלֶה אֶל הַר הָעֵבְרִים.
 לְמַד נִסְמְכָה לְכָאן. כִּינן שְׁאֲמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא נִתֵּן תִּתֵּן לָהֶם. אָמַר אוֹתִי צִוָּה הַמְּקוֹם
 לְהִנְחִיל. שְׁמָא הַתְּרָה הַגְּזֵרָה וְאֶכְנֵס לְאָרֶץ.
 אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גְּזֵרְתִי בְּמִקְוָמָה
 עוֹמֶדֶת. דְּבַר אַחַר כִּינן שְׁנַכְנֵס מֹשֶׁה לְנַחֲלַת
 בְּנֵי גַד וּבְנֵי רְאוּבֵן שְׁמַח וְאָמַר כְּמִדְּמָה
 שְׁהִתֵּר לִי נְדָרִי מִשְׁלַל לְמִלְכָּה שְׁגֹרַר עַל בְּנוֹ
 שְׁלֵא יִכְנֵס לְפִתַּח פְּלִטִין שְׁלוֹ. נִכְנֵס לְשַׁעַר
 וְהוּא אַחֲרִיּוֹ. לְחֻצֵּר וְהוּא אַחֲרִיּוֹ. לְטְרַקְלִין

זֶלֶק הַדְּקֻדִיק: יג וְהִיתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. לְכֵן אֲשֶׁר תִּיכַת וְהִיתָה בַּגְּעִיא (מִהַר"ם): יג וְנֹאסַפְתָּ.

נֹאסַף נִפְעַל עֵבֶר וְהוּא פִּתּוּחַ עֲנִין הַתְּכַנֵּס (מִהַר"ם):

תפסיר רס"ג

אנת איצ'א פמא אנצ'ם הרון
 אכ'יד: יד) כמ'י כ'אלפתמא
 אמרי פי ברייה' צין. ענד
 כ'צומה' אלגמאעה. ולם
 תקדסאני בדיאלך אלמא
 בחצרתהם. ולדיאלך סמי מא
 כ'צומה' רקים פי ברייה' צין:
 טו) פקאל מוסי'. בין ידי אללה
 קאילא: טז) אן שית יא רב. יא
 אלאה ארוואח כל בשרי.
 פאסתכלף רגלא עלי אל'
 גמאעה: יז) יכ'רג בין אידיהם.

בְּאִשֶׁר^ו מְרִיתֶם פִּי
 בְּמִדְבַר־צֶן בְּמִרְיַת
 הָעֵדָה לְהַקְדִישְׁנִי בַמַּיִם
 לְעֵינֵיהֶם הֵם מִי־מִרְיַת
 קֹדֶשׁ מִדְבַר־צֶן: כָּמָא דְסָרִיבְתוּן
 עַל מִימְרֵי בְּמִדְבָּרָא דְצֶן. בְּמִצּוֹת
 כְּנִשְׁתָּא. לְקֹדְשׁוֹתֵי בְּמִיָּא לְעֵינֵיהוּן. אֲנוּן:
 מִי מִצּוֹת רִקִּים מִדְבָּרָא דְצֶן: ס
 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
 לֵאמֹר: וּמַלִּיל מֹשֶׁה קָדָם יי לְמִימְרֵי: טז יִפְקֹד יְהוָה
 אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל־בֶּשֶׂר אִישׁ עַל־הָעֵדָה: ימני
 יי. אֱלֹהֵי רוּחֵיָא לְכָל בֶּשָׂרָא. גּוּבְרָא עַל כְּנִשְׁתָּא: יז אֲשֶׁר־יֵצֵא
 לְפָנֵיהֶם וְאִשֶׁר יבא לְפָנֵיהֶם וְאִשֶׁר יוֹצֵיאֵם

— רס"י —

שעה שאתבע צרכי שייירשו בני את גדלתני.
 אמר לו הקדוש ברוך הוא לא כף עלתה
 במחשבה לפני, כדאי הוא יהושע לטול שכר
 שמושו שלא מש מתוך האהל. וזהו שאמר
 שלמה (משלי כז, יח) נצר תאנה יאכל פריה:
אלהי הרוחת. למה נאמר, אמר לפניו:
 רבונו שלעולם, גלוי וידוע לפניך דעתו
 שלכל אחד ואחד ואינן דומין זה לזה מנה
 עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד
 לפי דעתו: **י אשר יצא לפניהם.** לא כדרך
 מלכי האמות שיושבים בבתיהם ומשלחין
 את חילותיהם למלחמה, אלא כמו שעשיתי
 אני שנלחמתי בסיחון ועוג, שנאמר אל תירא

בבית דין אחת קלקלה ואחת אכלה פגני
 שביעית וכי, אף כאן בכל מקום שהזכיר
 מיתתן הזכיר סרחונם, להודיע שלא היתה
 בהם אלא זו בלבד: **יהם מי מריבת**
קדש. הם לבדם אין בהם עון אחר. דבר
 אחר הם שהמרו במרה, הם היו שהמרו בים
 סוף, הם עצמם שהמרו במדבר צין:
 טו **וידבר משה אל ה' וגוי.** להודיע שבחן
 שלצדיקים שפשוטטין מן העולם מניחין
 צרכן ועוסקין בצרכי צבור: **לאמר.** אמר לו
 השיבני אם אתה ממנה להם פרנס אם לאו:
 טז **יפקד ה'.** כיון ששמע משה שאמר לו
 המקום תן נחלת צלפחד לבנותיו אמר הגיע

תפסיר רס"ג

וידכיל בין אידיהם. ויכ'רגהם וידכ'להם. ולא יבקן גמאעה' אללה. כג'נם ליס להא ראעי: (ח) פקאל אללה למוסי. כ'ד' לך יהושע אבן נון. פאנה רגל פיה פצ'ל. ואסנד ידך עליה: (ט) ואוקפה בין ידי אלעזר אל'אמאם. וסאיר אלגמאעה. ואמרה ב'חצ'רתהם: (כ) ואגעל עליה מן בהאנד לפי תקבל מנה גמאעה' בני אסראיל:

וְאִשֶׁר יִבִּיאִם וְלֹא תִהְיֶה עֵדוֹת יְהוָה כִּצְאוֹן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רָעָה: דִּיפּוֹק קְדָמִיהוֹן. ודייעול קְדָמִיהוֹן. ודיפיקנון ודיעילנון. וְלֹא תִהְיֶה כְּנִשְׁתָּא דִּי. כְּעָנָא דְלִית לְהוֹן רָעִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה קַח-לְךָ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נּוֹן אִישׁ אֲשֶׁר-רוּחַ בּוֹ וְסַמַּכְתָּ

אֶת-יָדְךָ עָלָיו: וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה. דְּבַר לְךָ יֵת יְהוֹשֻׁעַ בֶּר נון. גְּבַר דְרוּחַ נְבוּאָה בִּיה. וְתִסְמֹךְ יֵת יָדְךָ עָלוֹהִי: וְהָעֵמֶדֶת אֹתוֹ לְפָנַי אֲלַעְזַר הַכֹּהֵן וּלְפָנַי כָּל-הָעֵדָה וְצוּיֹתָהּ אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: וְתִקִּים יִתִּיה. קְדָם אֲלַעְזַר כְּהֵנָּא. וקדם כל כְּנִשְׁתָּא. וְתִפְקִיד יִתִּיה לְעֵינֵיהוֹן: כ וְנָתַתָּה מֵהוֹדְךָ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל-עֵדוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְתִתִּין מִזִּינְךָ עָלוֹהִי. בְּדִיל דִּיקְבָּלוֹן מְנִיה. כָּל כְּנִשְׁתָּא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

— רס"י —

ש'למקום: לך. את ש'בדוק לך את זה אתה מכיר: אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ. כַּאֲשֶׁר שְׁאֵלָת שְׁיֹכֵל לְהִלּוֹךְ כְּנֶגֶד רִחוּ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד: וְסַמַּכְתָּ אֶת יָדְךָ עָלָיו. תן לוֹ מִתְרַגְּמָן שִׁדְרוּשׁ בְּחִיָּךְ. שְׁלֹא יֵאמְרוּ עָלָיו לֹא הָיָה לוֹ לְהָרִים רֹאשׁ בִּימֵי מֹשֶׁה: יֵט וְצוּיֹתָהּ אֹתוֹ. על יִשְׂרָאֵל. דַּע שְׁטְרַחְנִין הֵם סְרַבְנִים הֵם. על מְנַת שְׁתִּקְבַּל עָלֶיךָ: כ וְנָתַתָּה מֵהוֹדְךָ עָלָיו. זה קרון עור פנים: מֵהוֹדְךָ. וְלֹא כָּל הוֹדְךָ

אתו. (במדבר כז, לו) וְכִדְרָךְ שְׁעֵשָׂה יְהוֹשֻׁעַ. שְׁנֵאמַר (יב"ט כ, יג) וַיִּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלֵנּוּ אֶתָּה וְגו'. וכן בְּדוֹד הוּא אֹמֵר (ש"ס י, טז) כִּי הוּא יוֹצֵא וְכֹא לְפָנֵיהֶם. יוֹצֵא בְּרֹאשׁ וְנִכְנָס בְּרֹאשׁ: וְאֲשֶׁר יוֹצֵאִים. בְּזִכְיוֹתָיו: וְאֲשֶׁר יִבִּיאִם. בְּזִכְיוֹתָיו. דְּבַר אַחַר וְאֲשֶׁר יִבִּיאִם שְׁלֹא תַעֲשֶׂה לוֹ כְּדָרְךָ שְׁאֵתָה עוֹשָׂה לִי שְׁאִינִי מְכַנְּסִן לְאַרְצִי: יֵס קַח לְךָ. קָחוּ בְּדָבָרִים אֲשֶׁרֶיךָ שְׁזָכִיתָ לְהִנְהִיג בְּנֵי

תפסיד רס"ג

מוסי' תפלימא: (ב) מר בני
 אסראיל. וקל להם. קרבאני
 דאימי מרצ'י מקבולי.
 אחפצוה. אן תקרבוה לי פי
 וקתה: (ג) ובין להם. אן
 אלמרצ'י. אלדי תקרבונה ללה.
 חמלון אבני סנה צחאחא. פי
 כל יום צעידה דאימא:
 (ד) אחדקמא באלג'דאה.
 ואלאכ'ר בין אלג'רובין:

אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמְלִיל יי עִם
 מֹשֶׁה לְמִימַר: **ב צו** אֶת-בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
 אֶת-קִרְבָּנִי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי
 רֵיחַ נִיחֹחֵי תִשְׁמְרוּ
 לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ: פִּקִּיד יֵת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְתִימַר לְהוֹן. יֵת קִרְבָּנִי
 לַחֲמֵי סְדוּר לְקִרְבָּנִי. לְאֵת קַבְּלָא בְּרַעוּא.

תשרון. לקרבא קדמי בזמניה: **ג** וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה
 אֲשֶׁר תִּקְרְבוּ לִיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה
 תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֲלֶה תְּמִיד: וְתִימַר לְהוֹן. דִּין
 קִרְבָּנָא. דתקרבון קדם יי. אמרין בני שְׁנָא שְׁלָמִין. תרין ליומא עלתא
 תדירא: **ד** אֶת-הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֵת
 הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים: יֵת אִמְרָא חַד
 תַּעֲבִיד בְּצַפְרָא. וְיֵת אִמְרָא תַנְיִנָא. תַּעֲבִיד בֵּין שְׁמִשָּׂא:

— רס"י —

וליום וישראלים עומדין על גביו מפאן למודו
 ותקנו מעמדות: **במועדו**. בכל יום הוא
 מועד התמידים: **וְאָמַרְתָּ לָהֶם**. אזהרה
 לבית דין: **שְׁנַיִם לַיּוֹם**. כפשוטו ועיקרו בא
 ללמד שיהיו נשחטין בנגד היום, תמיד
 שלשחר במערב ושלבין הערבים במזרחון
 שלטבעות: **דְּאֵת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד**. אף על פי
 שכבר נאמר בפרשת ואתה תצוה, וזה אשר
 תעשה וגו' (שמות כט, לח), היא היתה אזהרה

כח צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מזה אמור
 למעלה (כו, טז) יפקד ה'. אמר לו הקדוש
 ברוך הוא עד שאתה מצוני על בני צוה את
 בני עלי. משל לבת מלך שהיתה נפטרת מן
 העולם והיתה מפקדת לבעלה על בניה וכו',
 כדאיתא בספרי: **קִרְבָּנִי**. זה הדם: **לַחֲמֵי**.
 אלו אמורין, וכן הוא אומר (ויקרא ג, טז)
 והקטירים תכהן המזבחה לחם אשה: **לְאִשֵּׁי**.
 הנתנין לאשי מזבחה: **תִּשְׁמְרוּ**. שיהיו כהנים

תפסיר רס"ג

וְעֵשִׂירִית הָאִיפָה סֶלֶת
לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן

כִּתִּית רְבִיעֵת הֶהָיִן: וְחֵד מִן
עֲשָׂרָא בְּתֵלֶת סָאִין. סוּלְתָא לְמִנְחָתָא.
דְּפִילָא. בְּמִשַׁח כְּתִישָׁא רְבַעוֹת הֵינָא:

עֶלְת תַּמִּיד הַעֲשִׂיהָ בְּהָר
סִינִי לְרִיחַ נִיחַח אִשָּׁה

לִיהוָה: עֶלְת תְּדִירָא. דְּאֵתְעִבִּידַת
בְּטוֹרָא דְּסִינִי. לְאֵתְקַבְּלָא בְּרַעוּא.

קוֹרְבָנָא קָדָם יי: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת

הֶהָיִן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד בְּקֹדֶשׁ הַסֶּךָ נֶסֶךְ יִשְׁכַּר

לִיהוָה: וְנִסְכֵּיהָ רְבַעוֹת הֵינָא. לְאֵמְרָא חֵד. בְּקוֹדֶשׁא. יִתְנַסֶּךְ. נֶסֶךְ

דְּחֵמֵר עֲתִיק קָדָם יי: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין

הָעֲרֵבִים כְּמִנְחַת הַבֶּקָר וּכְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה

רִיחַ נִיחַח לִיהוָה: וְיֵת אֵמְרָא תְנִינָא. תַעֲבִיד בֵּין שְׁמֵשִׁיא.

כְּמִנְחַת צִפְרָא וּכְנִסְכֵּיהָ תַעֲבִיד. קוֹרְבַן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעוּא קָדָם יי: פ

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי-כִבְשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם

ה) ועשר ויבה. סמד מן אלבר. מלתות. ברבע קסט מן דהן מטחוק: ו) צעידה דאימא. כמא צנעת פי ברייה סיני. מקבולה מרצייה ללה: ז) ומעה מן אלמזאג. רבע קסט לכל חמל. ירש פי אלקדס רשא. מן עתיקה ללה: ח) ואדיא צנעת אלחמל אלתיאני בין אלגרובין. פכהדייה אלג'דאה ומזאגהא איציא אצנעה. קרבאנא מקבולא מרצייה ללה: ט) ופי יום אלסבת. חמלון אבני סנה צחאצא. ומעהמא

— רס"י —

תורה שכתוב בה (שמות כז, ו) וישם באגנות מלמד שטעונה פלי: ז) ונסכו. יי: בקדש הסך. על המזבח יתנסכו: נסך שכר. יי: המשכר פרט לזין מגתו: ח) ריח ניחח. נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני:

לימי המלואים, וכאן צוה לדורות: ס סלת למנחה. מנחת נסכים: ו העשיה בהר סיני. כאותן שנעשו בימי המלואים. דבר אחר העשיה בהר סיני, הקיש עולת תמיד לעולת הר סיני אותה שנתקרבה לפני מתן

תפסיד רס"ג

מן אלבר עשרין. סמד מלתות
בדהן ומזאגהם: (י) דיאלך
קרבאן סבת בסבת. מע
אלקרבאן אלדאים ומזאגה:
(יא) ופי רוס שהורפם. קרבו
קרבאן צעידה ללה. רתין מן
אלבקר וכפשא. וסבעה
חמלאן בני סנה צחאחא:
(יב) ות'לאת'ה עשור מן אלבר.
סמד מלתות בדהן לכל רת'.
ועשרין לאלכפש: (יג) ועשר
לכל חמל כדאך. אלצעידה

וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים סֹלֶת מִנְחָה
בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: וּבִיּוֹמָא
דְּשַׁבְּתָא. תְּרִין אֲמַרִין בְּנֵי שָׁנָא שְׁלָמִין.
וּתְרִין עֶשְׂרֹנִין. סוּלְתָא מִנְחָתָא דְּפִילָא
בְּמִשַׁח וְנִסְכֵיהּ: **עֶלְת שַׁבַּת**
בְּשַׁבְּתוֹ עַל-עֶלְת הַתָּמִיד
וְנִסְכֵיהּ: עֶלְת שַׁבָּא תַתְּעֵבִיד בְּשַׁבָּא.
עַל עֶלְת תְּדִירָא וְנִסְכֵיהּ: **פ**
וּבְרֵאשֵׁי חַדְשֵׁיכֶם

תִּקְרִיבוּ עֲלֶיהָ לִיהוּזָה פְּרִים בְּנֵי-בֶקֶר שְׁנַיִם
וְאֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:
וּבְרִישֵׁי יְרַחֲכֹון. תִּקְרִיבוּן עֲלֶתָא קָדָם יי. תּוֹרֵי בְּנֵי תּוֹרֵי תְּרִין וּדְכַר חַד.
אֲמַרִין בְּנֵי שָׁנָא שִׁבְעָא שְׁלָמִין: **וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים סֹלֶת**
מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַפֶּר הָאֶחָד וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְאֵיל הָאֶחָד: וּתְלָתָא
עֶשְׂרֹנִין. סוּלְתָא מִנְחָתָא דְּפִילָא בְּמִשַׁח. לְתוֹרָא חַד. וּתְרִין עֶשְׂרֹנִין.
סוּלְתָא מִנְחָתָא דְּפִילָא בְּמִשַׁח. לְדְכָרָא חַד: **וְעֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן**
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד עֲלֶיהָ

— רס"י —

י עלת שבת בשבתו. ולא עולת שבת זו
בשבת אחרת. הרי שלא הקריב בשבת זו
שומע אני יקריב שתים לשבת הבאה.
תלמוד לומר בשבתו, מגיד שאם עבר יומו
בטל קרבנו: על עלת התמיד. אלו מוספין,
לבד אותן שני כבשים שלעולת התמיד.
ומגיד שאין קרבין אלא בין שני התמידין, וכן
בכל המוספין נאמר על עולת התמיד
לתלמוד זה: יז ושלשה עשרונים. כמשפט
נסכי פר, שכן הן קצובין בפרשת נסכים:

תפסיר רס"ג

אלמקבולה אלמרצ'ייה ללה: (יד) ומזאגהם. יפון נצף קסט לכל ת'ור. ותלת' קסט לאלכבש. ורבע קסט. לאלחמל מן אלשראב. הדיא קרבאן שחר בשחר. לשהור אלסנה: (טו) ועתוד מן אלמאעז ד'כזה ללה. מע קרבאן אלדאים. יקרב דיאלד ומזאגה: (טז) ופי אלשהר אלאוול. פי אליום אלדאבע עשר מנה. פסחא ללה: (יז) ופי אליום אלכיאמס עשר מנה חג. סבעה אייאם

רִיחַ נִיחַח אִשָּׁה לִיהוָה:

וְעִשְׂרוֹנָא עִשְׂרוֹנָא. סולתא מנחתא דפילא במשח. לאמרא חד. עלתא לאתקבלא ברעוא. קורבנא קדם יי:

וְנִסְכֵיהֶם חֲצֵי הַהֵיזֵן יִהְיֶה

לְפָר וּשְׁלִישֵׁת הַהֵיזֵן לְאֵיל

וּרְבִיעֵת הַהֵיזֵן לְכֶבֶשׂ יִזֵּן

זֹאת עֲלֵת חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ

לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וְנִסְכֵיהוֹן. פלגות

הינא יהי לתורא ותלתות הינא לדכרא.

וּרְבִיעוֹת הֵינָא. לאמרא חמרא. דא עלת ריש ירחא באתחדתותיה. פן

לְכָל רִישֵׁי יַרְחֵי שָׁתָא: טו וישעיר עזים אחד לחטאת

לִיהוָה עַל-עֲלֵת הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: וצפיר בר

עזין חד. לחטאת קדם יי. על עלת תדירא. יתעביד ונספיה:

וּבְחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת

עֶשְׂרֵי יוֹם לְחֹדֶשׁ פֶּסַח לִיהוָה: ובירחא קדמאה. בארבעת

עֶשְׂרָא. יומא לירחא. פסחא קדם יי: ובחמשה עשר יום

לְחֹדֶשׁ הַזֶּה חֵג שִׁבְעַת יָמִים מִצֹּת יֹאכְלוּ:

— רס"י —

שאין בו ידיעה לא בתחלה ולא בסוף. שאין מכיר בחטא אלא הקדוש ברוך הוא בלבד, ושאך השעירין למדין ממנו. ומדרשו באגדה אמר הקדוש ברוך הוא, הביאו פפרה עלי על שמעטתי את הירח: על עלת התמיד יעשה. כל הקרבן הזה: ונסכו. אין ונסכו

יה זאת עלת חודש בחודשו. שאם עבר יומו בטל קרבנו ושוב אין לו תשלומין: טו וישעיר עזים וגוי. כל שעירי המוספין באין לכפר על טמאת מקדש וקדשיו, הכל כמו שמפורש במס' שבויעות (דף ט, ב). ונשתנה שעיר ראש חודש שנאמר בו לה, ללמדך שמכפר על

וּבַחֲמִישֵׁת עֶשְׂרָא יוֹמָא. לִירְחֵא הָדִין
 חָגָא. שְׁבַעַא יוֹמִין. פְּטִירָא יִתְאַכִּיל:
יח בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־
קֹדֶשׁ כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה
לֹא תַעֲשׂוּ: בְּיוֹמָא קִדְמָאָה מְעַרַע
 קֹדֶישׁ. כָּל עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא תַעֲבֹדוּן:
יט וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עִלָּה
לִיהוָה פְּרִים בְּנֵי־בֶקֶר
שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד וְשִׁבְעָה
כִּבְשִׂים בְּנֵי שְׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּתְקַרְבוּן
 קוֹרְבָנָא עֲלֵתָא קָדֶם יי. תּוֹרֵי בְּנֵי תּוֹרֵי. תְּרִין וּדְכָר חֵד. וְשִׁבְעָא אֲמָרִין
 בְּנֵי שְׁנָא. שְׁלֵמִין יְהוֹן לְכוּן: כ וּמִנְחַתֶּם סֹלֶת בְּלוּלָה
 בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לֶפֶר וּשְׁנַיִ עֶשְׂרֹנִים
 לְאֵיל תַּעֲשׂוּ: וּמִנְחַת־הוֹן. סוּלְתָא דְפִילָא בְּמִשַׁח. תִּלְתָּא
 עֶשְׂרֹנִין לְתוֹרָא. וּתְרִין עֶשְׂרֹנִין. לְדְכָרָא תַעֲבֹדוּן: כא עֶשְׂרֹן
 עֶשְׂרֹן תַעֲשֶׂה לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת
 הַכִּבְשִׂים: עֶשְׂרֹנָא עֶשְׂרֹנָא תַעֲבִיד. לְאֲמָרָא חֵד. בֵּן לְשִׁבְעָא
 אֲמָרִין: כב וּשְׁעִיר חַטָּאת אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:

— רס"י —

מוסב על השעיר, שאין נסכים לחטאת: בנגד אברהם, שנאמר (בראשית יח, ז) ואֵל
 יס כל מלאכת עבודה. אפלו מלאכה הבקר רץ אברהם: ואיל. בנגד אילו
 הצריכה לכם, כגון דבר האבד המתרת בלולו שלמועד אטורה ביום טוב: יט פרים.
 (בראשית ג, ט) והכשבים הפריד יעקב. ביסודו

תפסיר רס"ג

כג) מא כִּילֵא קרבֵּאן אֱלֹג־דָּאָה. וְקִרְבָּאן אֱלֹדָאִים אֱלֹת־אֲנִי. תְּקַרְבוּ הַדָּה: כד) וּמִתְלָהָא קִרְבוּ פִי כָּל יוֹם מִן אֶלְסַבְעָה אֱלֹאֲיִיאַם. קִרְבָּאנָא מִקְבֹּלָא מִרְצִיָּיא לָלֵה. מַע אֱלֹקִרְבָּאן אֱלֹדָאִים. יִקְרַב דִּיאֲלֹךְ וּמִזְאָגָה: כה) וְפִי אֱלִיּוֹם אֶלְסַאבַּע. אֶסַם מְקַדֵּס יִכּוֹן לָכֶם. כָּל צְנַעְדָּה מִכֶּסֶב לֹא תַעֲמִלוּ: כו) וְפִי יוֹם אֶלְפִכּוֹר. פִּי תִקְרִיבְכֶם. בְּרֵא גְדִידָא לָלֵה. בַּעַד אֶסַאבִּיעֵכֶם אֶסַם מְקַדֵּס יִכּוֹן לָכֶם. כָּל צְנַעְדָּה מִכֶּסֶב לֹא תַעֲמִלוּ: כז) וְקִרְבוּ צְעִידָה. מִקְבֹּלָה

וּצְפִירָא דְחֻשְׁתָּא חַד. לְכַפֵּרָא עֲלִיכּוֹן:
כג מִלְּבַד עֲלֵת הַבֶּקֶר אֲשֶׁר
 לְעֵלֵת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת־
 אֱלֹהִים: בָּר מַעֲלֵת צִפְרָא. דְּהִיא עֲלֵת
 תְּדִירָא. תַּעֲבֹדוּן יְת אֱלִיִּין: כד **כָּאֱלֹהִים**
תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שְׁבַעַת יָמִים
לֶחֶם אִשָּׁה רֵיח־נִיחֹחַ
לִיהוּהָ עַל־עוֹלֵת הַתָּמִיד
יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: כָּאֱלִיִּין. תַּעֲבֹדוּן
 לַיּוֹמָא שְׁבַעַת יוֹמִין. לֶחִים. קוֹרְבָּן
 דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קָדִם יִי. עַל עֲלֵת
 תְּדִירָא. יַתְעַבִּיד וְנִסְכֵּיהָ: כה **וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־**
קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מִלְּאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:
 וּבַיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה. מְעַרַע קֹדִישׁ יְהִי לְכוּן. כָּל עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא
 תַעֲבֹדוּן: ס **כָּו** וּבַיּוֹם הַבְּפוֹרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה
חֲדָשָׁה לִיהוּהָ בְּשִׁבְעַת־יָכֶם מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה
לָכֶם כָּל־מִלְּאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וּבַיּוֹמָא דְּבִכּוֹרֵיא.
 בְּקִרְוִיכּוֹן. מִנְחָתָא חֲדָתָא קָדִם יִי. בַּעֲצַרְתְּכוּן. מְעַרַע קֹדִישׁ יְהִי לְכוּן.
 כָּל עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא תַעֲבֹדוּן: כז **וְהַקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיח־**

— כש"י —

קרוי בכורי קציר חטים על שם שתי הלחם, שהם ראשונים למנחת חטים הבאים מן החדש:

שֶׁלְרַבִּי מִשָּׁה הַדְרָשָׁן רְאִיתִי זֹאת: כז **כָּאֱלֹהִים תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם.** שְׁלֵא יְהִיוּ פּוֹחֲתִין וְהוֹלְכִין בְּפִרְיֵי הַחֹג: כו **וּבַיּוֹם הַבְּפוֹרִים.** חֹג הַשְּׁבוּעוֹת

תפסיד רס"ג

מִרְצִייה לָלֶה. רִתִּין מִן אֲלֶבֶקֶר וְכַבֵּשׂא. וְסַבְעָה חֲמִלָאן בְּנֵי סְנֵה: כח) וּמַעֲהָם מִן אֲלֶבֶר. סְמֵד מִלְתוֹת בְּדָהוּ. תִּלְאֲתִיה' עֲשׂוֹר לְכָל רִת. וְעֲשְׂרִין לֹאֲלֶבֶשׁ: כט) וְעֲשָׂר לְכָל חֲמֵל מִן אֲלֶסְבַּעַה: לו) וְעֲתוֹד מִן אֲלִמְאֵעֻז. לִיסְתַּגְּפֵר עֲנַכֶּם: לא) מֵא כִּלֵּא קֶרְבָּאן אֲלִדְאִים. וּבְרָה תִקְרָבוּ ד'אֲלֶךְ. וְצַחֲחֵא תִכּוֹן לָכֶם וּמִזְאֲגָהָא: כט א) וְפִי אֲלִיּוֹם אֲלֵאוּל מִן אֲלִשְׁהָר אֲלֶסְאֲבַע. אֲסַם מְקֻדֵס יִכּוֹן

נִיחַח לִיהוֹה פְּרִים בְּנֵי-
בָקָר שְׁנַיִם אֵיל אֶחָד
שִׁבְעָה כִּבְשִׁים בְּנֵי שְׁנֵה:
וּתְקַרְבוּן עֲלֵתָא. לֹאֲתִקְבְּלָא בְּרַעְוָא קָדָם
יִי. תִּזְרִי בְּנֵי תִזְרִי. תִּזְרִין דְּכַר חַד. שִׁבְעָא
אֲמָרִין בְּנֵי שְׁנֵה: כח) וּמִנְחָתָם
סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה
עֲשָׂרִים לְפָר הָאֶחָד שְׁנֵי
עֲשָׂרִים לְאֵיל הָאֶחָד:
וּמִנְחָתָהוּן. סוּלְתָא דְפִילָא בְּמִשְׁחָה. תִּלְתָּא

עֲשָׂרִין לְתוֹרָא חַד. תִּזְרִין עֲשָׂרִין: לְדַכְרָא חַד: כט) עֲשָׂרוֹן
עֲשָׂרוֹן לְכַבֵּשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׁים: עֲשָׂרוֹנָא
עֲשָׂרוֹנָא. לֹאֲמָרָא חַד. בֵּן לְשִׁבְעָא אֲמָרִין: ל) שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד
לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: צְפִיר בַּר עֲזִין חַד. לְכַפֵּרָא עֲלֵיכֶן:
מִלְבָּד עֲלֵת הַתָּמִיד וּמִנְחָתוֹ תַעֲשׂוּ תְּמִימִם
יְהִיוּ-לָכֶם וְנִסְפִיהֶם: בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא. וּמִנְחָתֶיהָ תַעֲבֹדוּן:
שְׁלֵמִין יְהוֹן לְכוֹן וְנִסְפִיהוּן: פ) בְּסִפְרֵי תִימֹן כֹּט א' וּבַחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא-קֹדֶשׁ יְהִיָּה לָכֶם
כָּל-מִלְאכְתָּא עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה

— רס"י —

לא תמימים יהיו לכם ונספיהם. אף הנסכים יהיו תמימים. למדו רבותיננו מכאן שהיין שהעלה קמחין פסול לנסכים:

תפסיר רס"ג

לכם. כל צנעה' מפסב לא
 תעמלו. ויום גלבה יכון לכם:
 (ב) וקרבו צעידה. מקבולה
 מרצייה ללה. רת'א ואחרא
 וכבשא. וסבעה' חמלאן בני
 סנה צחאחא: (ג) ומעהם מן
 אלבר. סמד מלתות בדהן.
 ת'לאתיה' עשור לאלרת'.
 ועשרין לאלכבש: (ד) ועשר לכל
 חמל מן אלסבעה: (ה) ועתוד מן
 אלמאעז לאלד'פוח. ליסתג'פר
 ענכס: (ו) מא כ'לא קרבאן אל'
 שהר וברה. וקרבאן אלדאים
 וברה. ומזאגהם כאלסביל.
 מקבול מרצי' קרבאן ללה:

יְהִי־לְכֶם: וּבִירְחָא שְׁבִיעָאָה בְּחַד
 לִירְחָא. מְעַרְע קְדִישׁ יְהִי לְכוֹן. כָּל
 עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא תַעֲבֹדוּן. יוֹם יִבְבֹּא יְהִי
 לְכוֹן: ^ב וְעֲשִׂיתֶם עִלָּה לְרִיחַ
 נִיחַח לִיהוָה פֶּר בֶּן־בְּקָר
 אֶחָד אֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים
 בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַעַה תְּמִימִם:
 וְתַעֲבֹדוּן עֲלֵתָא. לְאֵתִקְבְּלָא בְּרַעוּא
 קָדָם יי. תוֹר בֶּר תוֹרִי. חַד דְּכַר חַד.
 אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא שְׁבַעַא שְׁלֹמִין:
 וּמִנְחָתָם סֹלֶת בָּלוּלָה
 בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים

לְפָר שְׁנַי עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל:
 בְּמִשַׁח. תִּלְתָּא עֶשְׂרֹנִין לְתוֹרָא. תְּרִין עֶשְׂרֹנִין לְדְכָרָא:
 וְעֶשְׂרוֹן אֶחָד לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים:
 וְעֶשְׂרוֹנָא חַד. לְאִמְרָא חַד. בֶּן לְשִׁבְעָא אִמְרִין: ^ה וְשְׁעִיר־עִזִּים
 אֶחָד חֲטָאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: וְצִפִּיר בֶּר עִזִּין חַד חֲטָתָא.
 לְכַפֵּרָא עֲלֵיכוֹן: ^ו מִלְּבַד עֲלֵת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ
 וְעֲלֵת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְפִיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם
 לְרִיחַ נִיחַח אִשָּׁה לִיהוָה: בֶּר מַעֲלַת יִרְחָא וּמִנְחָתָהּ.
 וְעֲלֵת תְּדִירָא וּמִנְחָתָהּ. וְנִסְפִיהוֹן כְּדַחֲזֵי לְהוֹן. לְאֵתִקְבְּלָא בְּרַעוּא:

— רס"י —

כָּשׁ וּמִלְּבַד עֲלֵת הַחֹדֶשׁ. מוֹסְפֵי רֵאשׁ הַחֹדֶשׁ שֶׁהוּא בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה:

תפסיד רס"ג

(ז) ופי אלעאשר מנה. אסם
מקדס יכון לכם. ואגיעו
אנפסכם. וכל עמל לא תעמלו:
(ח) וקרבו צעידה ללה מקבול
מרצי. רתיא ואחדא וכבשא.
וסבעה חמלאן בני סנה.
צחאחא תכון לכם: (ט) ומעיהם
מן אלבר. סמד מלתות בדהן.
ת'לאתיה עשור לאלדת'.
ועשרין לאלכבש: (י) ועשר לכל
חמל מן אלסבעה: (יא) ועתוד
מן אלמאעז לאלד' פנה. מא

קורבנא קדם יי: ס וּבְעֵשׂוֹר^ו
לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא־
קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעֲנִיתֶם
אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל־מְלֹאכֶה
לֹא תַעֲשׂוּ: וּבַעֲשָׂרָא לִירְחֵא
שְׁבִיעָאָה הַדִּין. מְעַרַע קֹדֵישׁ יְהִי לְכוּן.
וּתְעַנּוּן יְתַ נַפְשֹׁתְכוֹן. כָּל עֲבִידָא לֹא
תַעֲבֹדוּן: ^ח וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ
לִיהוֹה רֵיחַ נִיחַח פֶּר בֶּן־

בְּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַעָה
תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּתְקַרְבוּן עֲלֵתָא קָדָם יי לְאֵתְקַבְּלָא
בְּרַעוּא. תֹּר בֶּר תֹּרִי. חַד דְּכֶר חַד. אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא שְׁבַעָא. שְׁלִמִין
יְהוּן לְכוּן: ^ט וּמִנְחָתָם סֵלַת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה
עֶשְׂרֹנִים לְפָר שְׁנַי עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל הָאֶחָד:
וּמִנְחָתָהוּן. סוּלְתָא דְפִילָא בְּמִשַׁח. תְּלָתָא עֶשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא. תְּרִין
עֶשְׂרוֹנִין. לְדִכְרָא חַד: ^ז עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד
לְשַׁבְּעַת הַכְּבָשִׂים: עֶשְׂרוֹנָא עֶשְׂרוֹנָא. לְאִמְרָא חַד. כֶּן
לְשַׁבְּעָא אִמְרִין: ^י שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲטָאת מִלְּבַד
חֲטָאת הַכֹּפָרִים וְעֲלֵת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶם:

— כס"י —

יא מִלְּבַד חֲטָאת הַכֹּפָרִים. שְׁעִיר הַנֶּעֱשָׂה
בְּפָנִים הָאִמּוֹר בְּאִחְרֵי מוֹת, שְׁגָם הוּא חֲטָאת:
וְעֲלֵת הַתְּמִיד. וּמִלְּבַד עוֹלַת הַתְּמִיד תַּעֲשׂוּ
עוֹלוֹת הַלְלוּ: וְנִסְכֵיהֶם. מוֹסֵב עַל הַמוֹסְפִין
הַכְּתוּבִים וְעַל תַּעֲשׂוּ וְהוּא לְשׁוֹן צוּוֵי מִלְּבַד
עוֹלַת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ תַּעֲשׂוּ אֵת אֵלֶּה

תפסיר רס"ג

כִּי־לֹא דִּבְרוּהוּ אֱלֹג־פְּרָאן וְקִרְבָּאן
 אֱלֹד־אִים. וּבְרָהֵא וּמִזְאָגֵהֵא:
 (יב) וְפִי אֱלִים אֱלִכִיאִמֶס עֶשֶׂר
 מִן אֱלִשְׁהֶר אֱלִסְאִבַּע. אִסֶּם
 מְקִדֶּס יִכּוֹן לָכֶם. כָּל צְנַעְהִי
 מִכֶּסֶב לֹא תַעֲמִלוּ. וְחִגּוּ חִג לִלֵּה
 סַבְעָה אִיִּיאִם: (יג) וְקִרְבוּ
 צְעִידָה. קִרְבָּאִנֵּא מִקְבֹּלֵא
 מִרְצִיא לִלֵּה. תִּלְאֲתִיהִ עֶשֶׂר
 רִתִּי מִן אֱלִבְקֶר וְכַבְשִׁין.
 וְאַרְבַּעִה עֶשֶׂר חֲמֵל בְּנֵי סִנֵּה
 צְחֵאֲחֵא: (יד) וּמַעֲדֶם מִן אֱלִבְר.
 סָמֵד מִלְתוֹת בְּדִדּוֹן. תִּלְאֲתִיהִ
 עֶשֶׂר. לְכֹל רִתִּי מִן
 אֱלִתִּלְאֲתִיהִ עֶשֶׂר. וְעֶשְׂרִין לְכֹל

צִפִּיר בַּר עֵזִין חֵד חֲטָא. בַּר. מַחְטָאֵת
 כְּפֹרִיא וְעֵלֵת תְּדִירֵא. וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהוֹן:

(שביעי)

ס שביעי בספרי תימן

ס

וּבַחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר יוֹם
 לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־
 קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־
 מְלֵאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ
 וְחַגְתֶּם חֵג לִיהוָה שְׁבַעַת

יָמִים: וּבַחֲמִישַׁת עֶשְׂרָא יוֹמָא לִירְחֵא
 שְׁבִיעָאָה. מְעַרַע קִדִּישׁ יִהְיֶה לְכוֹן. כָּל
 עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא תַעֲבֹדוּן.

וְתִיַחְגוּן חֲגֵא קֹדֶם יִי שְׁבַעֵא יוֹמִין: וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה
 רִיחַ נִיחַח לִיהוָה פְּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵן
 אֵילִם שְׁנַיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שֵׁנָה אַרְבַּעַה עֶשְׂרֵן
 תְּמִימִם יִהְיוּ: וְתִקְרְבוּן עֲלֶתָא. קוֹרְבָן דְּמֵתִקְבֵּל בְּרַעֲוֵא קֹדֶם יִי.
 תּוֹרֵי בְּנֵי תּוֹרֵי. תִּלְתַּת עֶשֶׂר דְּכִרִין תְּרִין. אִמְרִין בְּנֵי שְׁנָא. אַרְבַּעַת עֶשְׂרֵן
 שְׁלִמִין יְהוֹן: וּמִנְחָתָם סֵלֶת בְּלוּלָה בִּשְׁמֵן
 שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵן לִפְרֵי הָאֶחָד לְשֹׁלֶשֶׁת עֶשְׂרֵן
 פְּרִים שְׁנַיִם עֶשְׂרֵן לְאֵיל הָאֶחָד לְשְׁנַיִם הָאֵילִם:

— רש"י —

מוֹסְבִים עַל הַתְּמִיד וְאֵינָן לְשׁוֹן צְוִי.
 שְׁהָרֵי נִסְכֵיהֶם שְׁלִמוֹסְפִין כְּתוּבִין לְעֶצְמָן
 בְּכֹל יוֹם וְיוֹם:

וְנִסְכֵיהֶם. וְכֹן כָּל וְנִסְכֵיהֶם הָאִמּוֹרִים
 בְּכֹל הַמוֹעֲדוֹת חוּץ מִשְׁלֵקְרָבְנוֹת הַחֵג
 שְׁכָל וְנִסְכָּה וְנִסְכֵיהֶם וְנִסְכֵיהֶם שְׁבָהֶם

תפסיד רס"ג

כבש מן אלכבשין: טו) ועשר
לכל חמל מן אלארבעה עשר:
טז) ועתוד מן אלמאעז
לאלד' כוה. סוא קרבאן
אלדאים. ובריה ומזאגה: יז) ופי
אליום אלתיאני. אתני עשר
רת' מן אלבקר וכבשין.
וארבעה עשר חמל. בני סנה
צחאחא: יח) ובריהם ומזאגהם.
לאלדת' ות' ואלכבאש
ואלחמלאן. באחצאיהם עלי'
אלסביל: יט) ועתוד מן
אלמאעז לאלד' כוה. סוא

ומנחתהון. סולתא דפילא במשח. תלתא
עשרונין לתורא חד. לתלת עשר תורין.
תרין עשרונין לדכרא חד. לתרין דכרין:

טו) **ועשרון עשרון לכבש**
האחד לארבעה עשר

כבשים: ועשרונא עשרונא. לאמרא
חד. בן לארבעת עשר אמרין:

טז) **ושעיר-עזים אחד חטאת**
מלבד עלת התמיד

מנחתה ונספה: וצפיר בר עזין

חד חטתא. בר מעלת תדירא. מנחתה ונספה: ס) **וביום השני**

פרים בני-בקר שנים עשר אילים שנים

כבשים בני-שנה ארבעה עשר תמימים: וביומא

תנניא. תורי בני תורי. תרי עשר דכרין תרין. אמרין בני שנה.

ארבעת עשר שלמין: יח) **ומנחתם ונספיהם לפרים**

לאילים ולכבשים במספרם כמשפט: ומנחתהון

ונספיהון. לתורי. לדכרי ולאמרי. במניניהון כדחזי:

יט) **ושעיר-עזים אחד חטאת מלבד עלת**

— רס"י —

תשעים ושמונה קללות שבמשנה תורה. בשני
נאמר ונספיהם על שני תמידי היום ולא שנה
הלשון אלא לדרוש, כמו שאמרו רבותינו
זכרונם לברכה בשני ונספיהם, בששי ונספיה,
בשביעי כמשפטם, מ"ם יו"ד מ"ם, הרי כאן
מים, רמו לנסוף הפנים מן התורה כהג:

יס ומנחתם ונספיהם לפרים. פרי החג
שבעים הם. כנגד שבעים אמות שמתמעטים
והולכים, סימן כליה להם, ובימי המקדש היו
מגינין עליהם מן היסורין: **ולכבשים.** כנגד
ישראל שנקראו (ימיכ נ, יז) שזה פזורה, והם
קבועים ומנינם תשעים ושמונה לכולות מהם

תפסיר רס"ג

קרבאן אלדאים. ופרהם
 ומזאגהם: (כ) ופי אליום
 אלתיאלתי אחדי עשר רתי
 וכבשין. וארבעה עשר חמל.
 בני סנה צחאחא: (כא) ופרהם
 ומזאגהם. לאלדתיות
 ואלכבאש ואלחמלאן.
 באחצאיהם עלי אלסביל:
 (כב) ועתוד לאלד' כנה. סוא
 קרבאן אלדאים. ופרה
 ומזאגה: (כג) ופי אליום
 אלראבע. עשרה רתיות
 וכבשין. וארבעה עשר חמל.
 בני סנה צחאחא: (כד) ופרהם
 ומזאגהם. לאלדתיות ואל'
 כבאש ואלחמלאן. באחצאיהם
 עלי אלסביל: (כה) ועתוד מן

הַתָּמִיד וּמִנְחֹתֶיהָ וְנִסְפֵיהֶם:

וַצִּפִּיר בַּר עֲזִיזִן חֵד חֲטָאָה. בַּר מַעֲלַת

תְּדִירָא. וּמִנְחֹתֶיהָ וְנִסְפֵיהוֹן: ס

בְּוִבִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פָרִים

עֲשֵׂתִי-עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנָיִם

כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה אַרְבַּעַה

עֶשֶׂר תְּמִימִם: וּבִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה.

תּוֹרֵי חֵד עֶשֶׂר דְּכַרִּין תְּרִין. אִמְרִין בְּנֵי

שָׁנָא. אַרְבַּעַת עֶשֶׂר שְׁלֵמִין:

כֹּה וּמִנְחֹתָם וְנִסְפֵיהֶם

לְפָרִים לְאֵילִם וְלְכַבָּשִׂים

בְּמִסְפָּרָם כַּמְשֻׁפֵּט: וּמִנְחֹתֶיהוֹן

וְנִסְפֵיהוֹן. לְתוֹרֵי. לְדַכְרֵי וּלְאִמְרֵי. בְּמִנְיַנְיָהוֹן כְּדַחֲזִי: כב וּשְׁעִיר

חֲטָאָת אֶחָד מִלֶּבֶד עֲלַת הַתָּמִיד וּמִנְחֹתֶיהָ

וְנִסְפָּהָ: וַצִּפִּירָא דְחֲטָאָה חֵד. בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא. וּמִנְחֹתֶיהָ וְנִסְפָּהָ:

ס בְּוִבִיּוֹם הַרְבִּיעִי פָרִים עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנָיִם

כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: וּבִיּוֹמָא

רְבִיעָאָה. תּוֹרֵי עֶשֶׂר דְּכַרִּין תְּרִין. אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא. אַרְבַּעַת עֶשֶׂר

שְׁלֵמִין: כד מִנְחֹתָם וְנִסְפֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם

וְלְכַבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמְשֻׁפֵּט: מִנְחֹתֶיהוֹן וְנִסְפֵיהוֹן.

לְתוֹרֵי. לְדַכְרֵי וּלְאִמְרֵי. בְּמִנְיַנְיָהוֹן כְּדַחֲזִי: כה וּשְׁעִיר-עֲזִים

תפסיד רס"ג

אלמאעז לאלד'כזה. סוא קרבאן אלדאים. וברה ומזאגה: כו) ופי אליום אל' כאמס. תסעה רתיות' וכבשין. וארבעה עשר חמל. בני סנה צחאחא: כז) וברהם ומזאגהם. לאלדתיות' ואלכבאש ואל' חמלאן. באחצאיהם עלי' אל' סביל: כח) ועתוד לאלד'כזה. סוא קרבאן אלדאים. וברה ומזאגה: כט) ופי אליום אל'סאדס. ת'מאניה רתיות' וכבשין. וארבעה עשר חמל בני סנה צחאחא: ל) וברהם ומזאגהם. לאלדתיות' ואלכבאש ואל' חמלאן. באחצאיהם עלי' אל'סביל:

אֶחָד חֲטָאת מִלֶּבֶד עֲלֵת
הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:
וּצְפִיר בֶּרַע עֶזֶן חֵד חֲטָתָא. בֶּרַע מְעֵלֶת
תְּדִירָא. מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: ס בֶּרַע וּבִיּוֹם
הַחֲמִישִׁי פָרִים תִּשְׁעָה
אֵילִם שְׁנַיִם כִּבְשִׁים
בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבַּעַת עֶשֶׂר
תְּמִימִם: וּבִיּוֹמָא חֲמִישָׁאָה. תּוֹרִי
תִּשְׁעָא דְכַרִּין תְּרִין. אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא:
אַרְבַּעַת עֶשֶׂר שְׁלָמִין: כז) וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם
וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:

וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶן.
לְתוֹרִי. לְדַכְרִי וּלְאִמְרִי. בְּמִנְיַנְיָהּ וְכַדְחִין: כח) וּשְׁעִיר חֲטָאת
אֶחָד מִלֶּבֶד עֲלֵת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:
וּצְפִירָא דְחֲטָתָא חֵד. בֶּרַע מְעֵלֶת תְּדִירָא. וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: ס
כט) וּבִיּוֹם הַשְּׁשִׁי פָרִים שְׁמֹנֶה אֵילִם שְׁנַיִם
כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבַּעַת עֶשֶׂר תְּמִימִם:
וּבִיּוֹמָא שְׁתִּיתָאָה. תּוֹרִי תְּמַנְיָא דְכַרִּין תְּרִין. אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא. אַרְבַּעַת
עֶשֶׂר שְׁלָמִין: ל) וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים
לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶן
וְנִסְכֵיהֶן. לְתוֹרִי. לְדַכְרִי וּלְאִמְרִי. בְּמִנְיַנְיָהּ וְכַדְחִין:

תפסיר רס"ג

לא) וְעֵתוּד לְאֵלֹהֵי כֹּהֵן סוּא
 קִרְבָּאן אֱלֹהִים וּבִרְהֵא
 וּמִזְאָגָהּ: (לב) וּפִי אֱלֹהִים
 אֶלְסַאבַּע סַבְעָה רִתּוֹת וְכַבְשִׁין.
 וְאַרְבַּעַי עֶשֶׂר חֲמֹל בְּנֵי סִנֵּה
 צַחֲאָחָא: (לג) וּבִרְהֵם וּמִזְאָגָהֶם.
 לְאֵלֹהֵי רִתּוֹת וְאַלְכַבְּאֵשׁ
 וְאַלְחֲמֵלָאן. בְּאַחְצֵאִיהֶם עֲלֵי
 אֶלְסַבִּיל: (לד) וְעֵתוּד לְאֵלֹהֵי כֹּהֵן.
 סוּא קִרְבָּאן אֱלֹהִים. וּבִרְהֵ
 וּמִזְאָגָהּ: (לה) וּפִי אֱלֹהִים
 אֶלֶתְ אֱמֹן. מִכֶּתִי פִי אֶלְקֹדֶס יִכּוֹן
 לָכֶם. כָּל צַנְעָדִי מִכֶּסֶב לֹא
 תַעֲמִלוּ: (לו) וְקִרְבּוֹ צַעֲיִדָה.

וְשִׁעִיר חַטָּאת אֶחָד
 מִלְּבָד עֹלֹת הַתָּמִיד
 מִנְחָתָהּ וְנִסְכֶיהָ: וּצִפְרָא
 דְּחַטָּאתָא חַד. בְּרֵ מַעֲלַת תְּדִירָא. מִנְחָתָהּ
 וְנִסְכָּהּ: ס לֵב וּבֵיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 פְּרִים שְׁבַעַי אֵילִם שְׁנַיִם
 כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבַּעַי
 עֶשֶׂר תְּמִימִם: וּבֵיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה.
 תּוֹרֵי שְׁבַעַי דְּכִרִין תְּרִין. אִמְרִין בְּנֵי
 שָׁנָא. אַרְבַּעַת עֶשֶׂר שְׁלֹמִין:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכָּהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׁים
 בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם: וּמִנְחָתָהוֹן וְנִסְכֵיהוֹן. לְתוֹרֵי. לְדַכְרֵי
 וּלְאִמְרֵי. בְּמִנְיַהוֹן כְּדַחְוֵי לְהוֹן: לְדֵ וְשִׁעִיר חַטָּאת אֶחָד
 מִלְּבָד עֹלֹת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: וּצִפְרָא
 דְּחַטָּאתָא חַד. בְּרֵ מַעֲלַת תְּדִירָא. מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: * לֵב בֵּיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי עֶצְרַת תְּהִיָּה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה
 לֹא תַעֲשׂוּ: בֵּיּוֹמָא תְּמִינָאָה. כְּנִישִׁין תְּהוֹן לְכוֹן. כָּל עֲבִידַת פּוֹלְחֵן
 לֹא תַעֲבֹדוּן: לְדֵ וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה רִיחַ נִיחָח

אֵינֶה עֲתִידִים לַעֲשׂוֹת עֲבֹדָה.

— רש"י —

לֹא עֶצְרַת תְּהִיָּה לָכֶם. עֲצוּרִים בְּעֵשִׂית
 מְלֶאכֶה. דְּכֵר אַחַר עֶצְרַת עֲצוּרֵי מְלֶצְאָת.
 מִלְּמַד שְׁטַעוֹן לִינָה. וּמְדַרְשׁוֹ בְּאַגְדָּה לְפִי
 שְׁכַל יְמוֹת הַרְגֵל הַקְּרִיבוּ כְּנֶגֶד שְׁבַעִים אֲמוֹת
 וּכְשֶׁבְּאִין לְלֶכֶת, אָמַר לָהֶם הַמָּקוֹם בְּבִקְשָׁה
 מִכֶּם עֲשׂוּ לִי סְעוּדָה קְטַנָּה כְּדֵי שְׂאֵהָנָה מִכֶּם:

תפסיד רס"ג

קרבאנא מקבולא מרצ"יא
 ללה . רת"א ואחדא וכפשא.
 וסבעה חמלאן. בני סנה
 צחאחא: (לו) ובריהא ומזאגהא.
 לאלרת' ואלכפש ואלחמלאן.
 באחצאיהם עלי אלסביל:
 לח) ועתוד לאלד'כזה. סוא
 קרבאן אלדאים. וברה
 ומזאגה: לט) הדיא מא תקרבו
 ללה פי אעיאדכם. מא כלא
 נדורכם ותברעכם. מן צואעד
 והדאיא. ומזאג וד'בח סלאמה:

לִיהוֹה פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד
 כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַעַה

תְּמִימִם: וּתְקַרְבוּן עֲלֵתָא. קוּרְבַן
 דְּמִתְקַבַּל פֶּרְעוּא קָדָם יי. תוֹר חַד דְּכַר
 חַד. אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא שְׁבַעַה שְׁלָמִין:

וּמִנְחָתָם וְנִסְפֵיהֶם לַפֶּר
 לְאֵיל וּלְכִבְשִׁים בְּמִסְפָּרָם

כַּמִּשְׁפָּט: מִנְחָתְהוֹן וְנִסְפֵיהוֹן. לְתוֹרָא
 לְדַכְרָא וּלְאִמְרֵי בְּמִנְיַיהוֹן פְּדַחֵי:

מפסיר לח וישעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד

וּמִנְחָתָהּ וְנִסְפָּהּ: וְצִפְרָא דְּחֻטָּא חַד. בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא.

וּמִנְחָתָהּ וְנִסְפָּהּ: לט) אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לִיהוֹה בְּמוֹעֲדֵיכֶם
 לְבַד מִנְדָּרֵיכֶם וְנִדְבַתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם

וְלִמְנַחֲתֵיכֶם וְלִנְסִפֵיכֶם וְלִשְׁלָמֵיכֶם: אֵלֶיךָ. תַעֲבֹדוּן
 קָדָם יי בְּמוֹעֲדֵיכֶם. בַּר מִנְדָּרֵיכֶם וְנִדְבַתֵיכֶם. לְעֹלֹתֵיכֶם וְלִמְנַחֲתֵיכֶם.

— רס"י —

מאכילו קטניות, למחר מאכילו ירק, פוחת
 והולך כפרי החגי: לט אלה תעשו לה'
 במועדיכם. דבר הקצוב לחובה: לבד
 מנדריכם. אם באתם לדור קרבנות ברגל
 מצוה היא בידכם או נדרים או נדבות
 שגדרתם כל השנה תקריבום ברגל, שמא
 יקשה לו לחזור ולעלות לירושלים ולהקריב
 נדריו, ונמצא עובר בבל תאחר:

חסלת פרשת פינחס

לו פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד. אלו כנגד ישראל.
 התעקבו לי מעט עוד. ולשון חבה הוא זה,
 כבנים הנפטרים מאביהם והוא אומר להם
 קשה עלי פרידתכם עקבו עוד יום אחד.
 משל למלך שעשה סעודה וכו', כדאיתא
 במסכת ספח (דף נב, ב) ובמדרש רבי תנחומא
 למדה תורה דרך ארץ, שמי שיש לו אכסנאי
 יום ראשון יאכילו פטומות, למחר מאכילו
 דגים, למחר מאכילו בשר בהמה, למחר

נַפְשֵׁךָ כְּנַפְשֵׁי אֶחָד מֵהֶם: וּשְׁלַחַת אֵיזְבֵּל, אֲזַגְדָּא. לֹות אֵלֶיהָ,
 לְמִימְרָא. כְּדִין יַעֲבֹדֵן דְּחִלְתָּא, וּכְדִין יִיסְפֹן. אֵלֶהִין כְּעַדְנָא הַדִּין מְחַר,
 אֲשׁוּי יַת נַפְשֵׁךָ. כְּנַפְשָׁא, דְּחַד מִנְהוּן: ד וַיֵּרָא וַיִּקַּם וַיֵּלֶךְ אֶל-נַפְשׁוֹ
 וַיֵּבֵא בְּאֵר שֶׁבַע אֲשֶׁר לַיהוּדָה וַיִּנַּח אֶת-נַעֲרוֹ שָׁם: וַחֲזָא.
 וְקָם, וַאֲזַל לְשִׁיזְבָּא נַפְשִׁיהָ. וְאַתָּא. לְבֵאֵר שֶׁבַע, דְּלִשְׁבֵט יְהוּדָה. וּשְׁבַק יַת
 עוֹלִימִיָּה, תַּמָּן: ד וְהוּא-הֵלֶךְ בַּמִּדְבָּר דְּרַךְ יוֹם וַיֵּבֵא וַיֵּשֶׁב
 תַּחַת רְתֵם (כ' אַחַת) אֶחָד וַיִּשְׁאַל אֶת-נַפְשׁוֹ לָמוֹת וַיֹּאמֶר |
 רַב עֲתָה יְהוּהָ קַח נַפְשִׁי כִּי-לֹא-טוֹב אֲנִי מֵאַבְתָּי: וְהוּא
 הֵלִיךְ בַּמִּדְבָּרָא, מֵהֵלֶךְ יוֹמָא. וְאַתָּא. וַיִּתִּיב. תַּחֲוֹת, רַתְמָא חַד. וּשְׂאִיל יַת
 נַפְשִׁיהָ, לְמַמְתָּא. וְאַמְרָא, סְגִי לִי אַרְכָּא. עַד אַמְתִּי, אֲנָא מְטָרַף כְּדִין. כְּעַן
 יֵי, סַב נַפְשִׁי אֲרִי לָא טַב אֲנָא, מֵאַבְתָּי: ד וַיִּשְׁכַּב וַיִּישָׁן תַּחַת
 רְתֵם אֶחָד וְהִנֵּה-זָה מִלְּאֲךָ נִגְעַע בּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קוּם אֲכֹל:
 וּשְׁכִיב, וּדְמוּךְ. תַּחֲוֹת, רַתְמָא חַד. וְהָא דִין מִלְּאַכָּא, קָרִיב בֵּיהָ. וְאַמְרָא
 לֵיהָ, קוּם אֲכֹל: ד וַיִּבֹט וְהִנֵּה מִרְאֲשֹׁתָיו עֲגַת רִצְפִים וְעַפְפַּחַת
 מִים וַיֹּאכַל וַיִּישֶׁת וַיֵּשֶׁב וַיִּשְׁכַּב: וְאַסְתִּכִּי. וְהָא אִיסְדוּהִי. חֲרָרָא
 מְעַפְפָּא, וְצִלּוּחִיתָא דְּמִיָּא. וְאַכַּל וּשְׁתִּי. וְתַב, וּשְׁכִיב: ד וַיֵּשֶׁב מִלְּאֲךָ
 יְהוּהָ | שְׁנִית וַיִּגְעַע-בּוֹ וַיֹּאמֶר קוּם אֲכֹל כִּי רַב מִמֶּךָ
 הֵדְרָךְ: וְתַב מִלְּאַכָּא דֵיִי תַנְיָנוֹת, וְקָרִיב בֵּיהָ. וְאַמְרָא, קוּם אֲכֹל. אֲרִי.
 סְגִי מְנַךְ, אֲזַרְחָא: ט וַיִּקַּם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּלֶךְ בְּכַח | הָאֲכִילָהּ
 הֵהִיא אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה עַד הָרַ הָאֵלֶהִים
 חָרַב: וְקָם, וְאַכַּל וּשְׁתִּי. וַאֲזַל. בְּחִילָהּ, דְּאַכִּילְתָּא הֵהִיא. אַרְבַּעִין
 יָמִין, וְאַרְבַּעִין לַיְלָוִן. עַד דְּאַתָּא. לְטוֹרָא דְּאַתְגְּלִי עֲלוּהִי יְקָרָא דֵיִי,
 לְחֹרַב: ד וַיֵּבֵא-שָׁם אֶל-הַמְּעָרָה וַיִּלֵּן שָׁם וְהִנֵּה דְּבַר-יְהוּהָ

זלך הדקדוק: כ' כי-לא-טוב. תיבת 'כי' במקף, לא בתביר: ד עגת. הגימ'ל רפה:

אֱלֹהֵי וַיֹּאמֶר לוֹ מִה־לָּךְ פֶּה אֱלֹהֵיהוּ: וְעַל לְתַמָּן לַמַּעֲרָתָא, וּבֵת
 תַּמָּן. וְהָא פְּתַגְמָא דִּי, עֲמִיָּה. וַאֲמַר לִיה. מָא לָךְ פֶּא, אֱלֹהֵיהּ: ^ד וַיֹּאמֶר
 קִנָּא קִנָּאתִי לִיהוָה | אֱלֹהֵי עֲבָאוֹת פִּי־עֲזָבוּ בְּרִיתְךָ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחֶרֶב
 וְאוֹתָר אָנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׂוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וַאֲמַר קִנָּאָה
 קִנִּיתִי. קָדָם יי, אֱלֹהֵי עֲבָאוֹת. אָרִי שְׁבִקוּ קִימְךָ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. ית מדבְּחָךְ
 פִּגְרוּ. וְיֵת נְבִיךָ, קִטְלוּ בְּחֶרֶבָא. וְאִשְׁתְּאַרִית אָנָא, בְּלַחֲוִדִי. וּבְעוּ ית
 נַפְשִׁי, לְמַקְטְלִי: ^ב וַיֹּאמֶר עֵא וְעַמְדַת בְּהָרְ לְפָנַי יְהוָה וְהִנֵּה
 יְהוָה עֵבֶר וְרוּחַ גְּדוּלָּה וְחֹזֶק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים
 לְפָנַי יְהוָה לֹא בְּרוּחַ יְהוָה וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בְּרַעַשׁ
 יְהוָה: וַאֲמַר. פּוֹק וּתְקוּם בְּטוּרָא, קָדָם יי. וְהָא יי מַתְגְּלִי. וּקְדַמוּהִי,
 מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי רוּחָא. מְפָרְקִין טוּרֵיָא וּמַתְבְּרִין בִּיפֵיא, קָדָם יי. לֹא
 בְּמִשְׁרֵית מְלֹאכֵי רוּחָא, שְׂכִינְתָא דִּי. וּבְתַר מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי רוּחָא,
 מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי זִיעָא. לֹא בְּמִשְׁרֵית מְלֹאכֵי זִיעָא, שְׂכִינְתָא דִּי:
^ג וְאַחַר הָרַעַשׁ אִשׁ לֹא בְּאִשׁ יְהוָה וְאַחַר הָאִשׁ קוּל
 דְּמַמָּה דְקָה: וּבְתַר מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי זִיעָא, מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי אִישְׁתָּא.
 לֹא בְּמִשְׁרֵית מְלֹאכֵי אִישְׁתָּא, שְׂכִינְתָא דִּי. וּבְתַר, מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי
 אִישְׁתָּא. קַל דְּמִשְׁבָּחִין, בְּחִשָּׂאִי: ^ד וַיְהִי | בְּשִׁמְעַ אֱלֹהֵיהוּ וַיִּלְט
 פָּנָיו בְּאַדְרֵתּוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הַמַּעֲרָה וְהִנֵּה אֱלֹהֵי קוּל
 וַיֹּאמֶר מִה־לָּךְ פֶּה אֱלֹהֵיהוּ: וְהוּהוּ, כַּד שָׁמַע אֱלֹהֵיהּ. וּכְרַךְ אַפּוּהִי,
 בְּשׁוֹשְׁפִיָּה. וּנְפִק. וְקָם, בְּתַרְע מַעֲרָתָא. וְהָא עֲמִיָּה, קְלָא. וַאֲמַר. מָא לָךְ
 פֶּא, אֱלֹהֵיהּ: ^ה וַיֹּאמֶר קִנָּא קִנָּאתִי לִיהוָה | אֱלֹהֵי עֲבָאוֹת
 פִּי־עֲזָבוּ בְּרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֶיךָ הָרְסוּ
 וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחֶרֶב וְאוֹתָר אָנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׂוּ

אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וְאָמַר קִנְיָאָה קִנִּיתִי. קָדַם יי, אֱלֹהֵי צְבָאוֹת. אָרִי
 שָׁבְקוּ קִימָךְ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. יְתַּ מְדַבְּרָךְ פָּגְרוּ. וְיַת נְבִיךָ, קִטְלוּ בְּחֶרֶבָא.
 וְאִשְׁתְּאַרִית אֲנָא, בְּלַחֲוֹדִי. וּבַעֲוֹ יַת נַפְשִׁי, לְמַקְטְלִי: ^ט וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֵלָיו לֵךְ שׁוּב לְדַרְכֶּךָ מְדַבְּרָה דְּמִשְׁק וּבָאת וּמִשְׁחַת
 אֶת־חֲזָאֵל לְמַלְךְ עַל־אַרְס: וְאָמַר יי, לִיָּה. אִיזִיל. תּוּב לְאַוּרְחָךְ,
 לְמַדְבַּר דְּמִשְׁק. וְתַהֲךְ. וְתַמְשַׁח יַת חֲזָאֵל. לְמַהוּי מַלְכָּא, עַל אַרְס:
^י וְאֵת יְהוּא בֶן־נַמְשִׁי תַמְשַׁח לְמַלְךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֵת־
 אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפְטַי מֵאַבְל מְחֹלָה תַמְשַׁח לְנַבִּיא תַחְתֶּיךָ:
 וְיַת, יְהוּא בַר נַמְשִׁי. תַמְשַׁח לְמַהוּי מַלְכָּא, עַל יִשְׂרָאֵל. וְיַת אֱלִישָׁע בַר
 שָׁפְטַי, מִמִּישַׁר מְחֹלָה. תַמְשַׁח לְמַהוּי נַבִּיא, תַּחְתֶּיךָ: ^{יא} וְהָיָה הַנְּמַלֵּט
 מִחֶרֶב חֲזָאֵל יָמִית יְהוּא וְהַנְּמַלֵּט מִחֶרֶב יְהוּא יָמִית
 אֱלִישָׁע: וְיָהִי. דִּישְׁתִּיזַב. מִחֶרֶבָא דְּחֲזָאֵל, יִקְטֹל יְהוּא. וּדִישְׁתִּיזַב,
 מִחֶרֶבָא דִּיהוּא, יִקְטֹל אֱלִישָׁע: ^{יב} וְהִשְׁאֲרִיתִי בְּיִשְׂרָאֵל שְׁבַעַת
 אֲלָפִים כָּל־הַבְּרָכִים אֲשֶׁר לֹא־כָרְעוּ לַבַּעַל וְכָל־הַפָּה
 אֲשֶׁר לֹא־נָשַׁק לוֹ: וְאִשְׁאֲרַב בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁבַעַת אֲלָפִין. כָּל רַכְבֵּיא.
 דְּלֹא פָרְעָא, לְבַעֲלָא. וְכָל פְּמָא. דְּלֹא נָשִׁיק, לִיָּה: ^{יג} וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁם
 וַיִּמְצָא אֶת־אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפְטַי וְהוּא חֵרֶשׁ שְׁנַיִם־עָשָׂר
 עָמְדִים לְפָנָיו וְהוּא בְּשָׁנַיִם הָעָשָׂר וַיַּעֲבֹר אֵלָיו וַיֵּלֶךְ אֵלָיו
 וַיִּשְׁלַךְ אֶדְרֵתּוֹ אֵלָיו: וְאִזֹּל מִתַּמָּן. וְאִשְׁכַּח. יַת אֱלִישָׁע בַר שָׁפְטַי,
 וְהוּא רָדִי. תַרִי עֶסֶר פְּדַנִּין דְּתוֹרִיא, צְמִידִין קְדָמוּהִי. וְהוּא, בְּחַד מַתַּרִי
 עֶסֶר. וַעֲבַר אֵלָיָה, לְוֹתִיָּה. וּרְמָא שׁוֹשְׁפִיָּה, עֲלוּהִי: ^{יד} וַיַּעֲזֹב אֶת־
 הַבְּקָר וַיֵּרֶץ אַחֲרַי אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֲשַׁקֶּה־נָּא לְאָבִי וּלְאִמִּי

וְזֶלְקֵן הַדְּקִדּוּק: ^ט אֲשַׁקֶּה־נָּא. הַשִּׁי"ן שׁוּא לְבַד וְהַשִּׁי"ן דְּגַשׁ, וְרַד"ק חוֹלֵק:

וְאֵלֶכָה אַחֲרָיִךְ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב כִּי מִה־עֲשִׂיתִי לָךְ:
 וּשְׂבַק יְת תּוֹרִיאָ. וּרְהִט, בְּתֵר אֵלֶיָּהּ. וַאֲמַר. אֲשַׁק בְּעֵן, לְאָבָא וּלְאִמָּא.
 וְאַהֲדָ, בְּתֵרְךָ. וַאֲמַר לִיהָ, אֵיזִיל תּוּב. אֲרִי מָא עֲבַדִּית, לָךְ: כִּבּ וַיִּשָּׁב
 מֵאַחֲרָיו וַיִּקַּח אֶת־עֲמֹד הַבַּקָּר וַיִּזְבַּחַהוּ וּבְכֹלֵי הַבַּקָּר
 בְּשֵׁלֶם הַבָּשָׂר וַיִּתֵּן לְעַם וַיֹּאכְלוּ וַיִּקֶּם וַיִּלְךְ אַחֲרַי אֵלֶיָּהּ
 וַיִּשְׁרַתְּהוּ: וְתַב מִבְּתְרוּהִי, וְנִסִּיב יְת פִּדְן תּוֹרִיאָ וְהִדְמִיָּהּ. וּבִמְנֵי תּוֹרִיאָ,
 בְּשִׁיל לְהוֹן בְּסָרָא. וַיִּהַב לְעִמָּא, וַאֲכָלוּ. וְקָם. וַאֲזַל. בְּתֵר אֵלֶיָּהּ, וְשִׁמְשִׁיָּהּ:

(גְּאֵלְנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרָקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבָרַךְ הוּא לְעַלְמַם,
 וּלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא:

הגד ראשי המטות

למנחת שבת
 ושני וחמישי

תפסיר רס"ג
 ב) ת'ם פלם מוסי רויסא אל' סבאט. אלדי לבני אסראיל

ב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־רָאשֵׁי
 הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר

— רס"י —

(סמות לז, לא. לב) וַיֵּשְׁבוּ אֵלָיו אֲהֲרֹן וְכָל
 הַנְּשָׂאִים בְּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם וַאֲחֵרֵי כֵן
 נִגְשׂוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמָה רָאָה לְאַמְרָה כָּאן,
 לְמַד שֶׁהַפֶּרֶת נְדָרִים בִּיחִיד מְמַחָה וְאִם אֵין
 יחיד מְמַחָה מִפְּר בְּשִׁלְשָׁה הִדְיוֹטוֹת. אוּ יְכוּל
 שְׁלֵא אָמַר מֹשֶׁה פְּרִשָׁה זֶה אֵלֵא לְנִשְׂאִים
 בְּלִבָּד, נְאֻמָּר כָּאן זֶה הַדְּבָר, וְנְאֻמָּר בְּשַׁחוּטֵי
 חוּץ (ויקרא י, ז) זֶה הַדְּבָר, מִה לְהֵלֶן נְאֻמָּרָה
 לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁנֵאָמַר
 דְּבַר אֵל אֲהֲרֹן וְגו', אִף זֶה נְאֻמָּרָה לְכָלֵן:

ל וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְהַפְסִיק
 הַעֲנִינְךָ, דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל, לְפִי שְׁעַד כָּאן
 דְּבָרֵי שְׁלֵמְקוּם וּפְרִשְׁת נְדָרִים מִתְחַלֵּת
 בְּדַבּוּרוֹ שְׁלֵמְשָׁה, הַצָּרְךָ לְהַפְסִיק תְּחִלָּה
 וְלוֹמַר שְׁחֹזַר מֹשֶׁה וַאֲמַר פְּרִשָׁה זֶה
 לְיִשְׂרָאֵל, שְׂאֵם לֹא כֵן יֵשׁ בְּמִשְׁמַע שְׁלֵא אָמַר
 לָהֶם זֶה אֵלֵא בְּפְרִשְׁת נְדָרִים הַתְּחִיל דְּבָרֵיו:
 ז רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת. חֲלֹק כְּבוֹד לְנִשְׂאִים
 לְלַמְּדֵם תְּחִלָּה וְאַחֲרַי כֹּף לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 וּמְנִינְן שְׂאָף שְׂאָר הַדְּבָרוֹת כֵּן, תְּלַמּוּד לֹמַר